

LAPILLINEN

2024 nro 59

Hinta 10 €

LAPIN KIRJALLISUUSSEURA RY

Kirjailjayhdistysten Talvipäivät Rovaniemellä
Tarinakaira teki täyden matkan
Arvioitu hurmioitu omakustanne

Kirjoittajaohjaaja ja kirjailija Anne Lukkarila

Kirjoita paremmin™

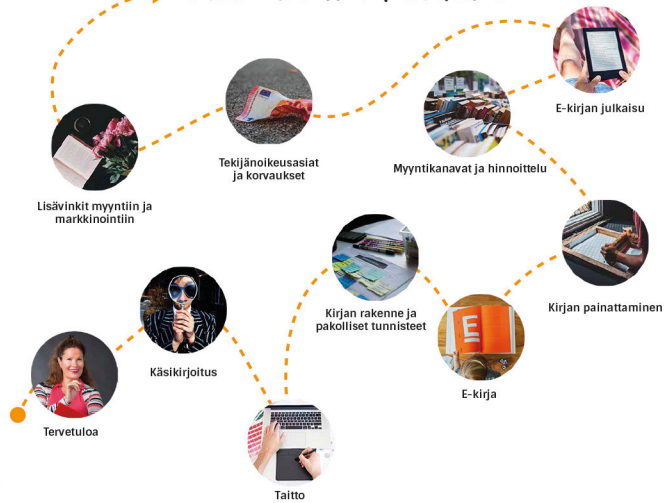
Kurssit, oppaat, koulutukset, retriitit ja residenssi

ETÄ- JA VERKKOKURSSIT, esim.

- Editointi ja tekstin jalostaminen
- Tee oma kirja
- Dekkarin kirjoittaminen
- Käsikirjoituksen sparraus

TEE OMA KIRJA

Kirjoita paremmin -E-OPPAAT, esim.

- Sukella päähenkilöön
- Kirjoita luova tietokirja
- Opas aloittelevalle runoilijalle

Riverside Home Rovaniemellä KIRJOITUSRETRIITIT ja RESIDENSSI

Näillä vielä muutamia paikkoja jäljellä:

KesäRetriitti 12.–15.6.2025

EloRetriitti 28.–31.8.2025

Dekkariretriitti 9.–12.10.2025

Riverside Home on haettavissa
residenssikäyttöön ajalla 1.4.–31.10.
vähintään 3 henkilön kirjoittajaryhmille.

"Anne on on innostava, ammattitaitoinen ja selkeä."

Lue lisää akkustannus.com ja tilaa uutiskirje.

Lehden tiedot

Julkaisija:

Lapin Kirjallisuusseura ry
www.lapinkirjallisuusseura.fi

Lapillinen

Jäsenlehden nimi on johdettu sanasta lapilli, laavasta jähmettynyt siru.

Ilmestymiskerrat: Kaksi kertaa vuodessa,
HUOM! Seuraava numero 60 ilmestyy marraskuussa, aineiston jättöpäivä 5.10.2025.

Tilaushinnat:

Lapillisen vuosikerta sisältyy
Lapin Kirjallisuusseuran jäsenmaksuun.
Jäseneksi voi liittyä verkkosivuilla
lapinkirjallisuusseura.fi.
Irtonumero 10 € (ei ALV-rek.)
Lehteä voi myös tilata. Vuosikerta 30 €.
Tilaukset: lapillinen@gmail.com.

Päätoimittaja:

Tapani Tavi, Kittilä, 040 846 3036

Toimittaja, taitto ja ilmoitusmyynti:

Minna Kurttila, Kolari, 040 777 7319

Laskutus: Eija Nissinen, Saija, 050 331 4539

Vakituiset avustajat:

Raili Ilola, Tornio
Sannimaria Kurttila, Rovaniemi
Sinikka Labba, Enontekiö
Sari Hakko, Kittilä
Mako Pihavainio, Rovaniemi

Toimituksen sähköposti: lapillinen@gmail.com

Postiosoite: Valtatie 44, 99100 Kittilä

Painopaikka: Hansaprint, Turenki

ISSN 2342-9550 (Painettu)

ISSN 2342-9569 (Verkkójulkaisu)

Lehden verkkoversio:

issuu.com/lapinkirjallisuusseura

Kulttuurilehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti

Kannen kuva: Hattuaapa 1.5.2024, Antti Stöckell

Sisältö

Pääkirjoitus: Kirjasto ilman runoja on läpinäkyvä tukka	3
<i>Tapani Tavi</i>	
Ihmiseltä ihmiselle	4
<i>Tittamari Marttinen</i>	
Hän	6
<i>Pasi Nurmikumpu</i>	
Aarre	7
<i>Marko Pihavainio</i>	
Omalla kustannuksella	8
<i>Minna Kurttila</i>	
RUNOJA	
<i>Taina Walmari, Hilka Asukas, Raili Ilola, Tiinaliisa Multamäki, Päivi Kankaanpää, Markku Knuuti, Tuula Saraniemi</i>	13
Paikka on pohjoista leveyttä	14
<i>Pekka Juntti</i>	
KIRJA-ARVIOT	
<i>Esikoiskirjailija esivanhempiansa aikajanalla</i>	18
<i>Erossa perheestä ja kielestä</i>	18
<i>Paha on jossain</i>	19
<i>Intiimisti vaikeana aikana</i>	19
<i>Ikävän karkottamisen pyörteissä</i>	20
<i>Luonnon lumoa vanhassa metsässä</i>	20
<i>Avartavasti ja rohkeasti</i>	21
Lehden kuvataiteilija: Antti Stöckell	21
Kirjaan kasvaessa	22
Runon kaira poraa	24
Satu aarteesta	26
<i>Iida Pihavainio ja Eevi Poikajärvi</i>	
Avaamaton aarre	28
<i>Anneli Laine</i>	
Lapin kirjallisuusfestarit löysi paikkansa	29
"Että meidän kylälläkin tämmöstä!"	30
TAPAHTUMIA	
<i>Sanaseura</i>	32
<i>Sodankylän kurssit</i>	32
<i>Eräteatteri</i>	32
<i>Lyyriset räkkäolympilaiset! PIHARUNO 2025</i>	32
<i>9. Runoköngäs</i>	32
<i>Lapin kirjallisuusfestarit 2025</i>	32

Lapin kirjallisuusseuran **ARVIOINTIPALVELU**

Lapin Kirjallisuusseuran välityksellä voi kuka tahansa kirjoittaja saada tekstistään henkilökohtaisen arvion. Valitse listasta itsellesi sopiva arvioija ja sovi hänen kanssaan arvioinnista. Arviointipalvelun hinta on seuran jäseneltä 50 € korkeintaan 30 liuskalta (muilta 100 €). Suorita maksu ennen arviointia Lapin Kirjallisuusseura ry:n tilille FI63 5741 4020 1672 63 (OKOYFIHH). Mainitse maksun yhteydessä arvioijan nimi. Yli 30 liuskan arvioinnin hinnasta on sovittava arvioijan kanssa. Maksu lisäliuskoista suoritetaan suoraan hänelle (esim. 130 liuskaa tekstiä = 100 liuskaa maksetaan arvioijalle, 30 liuskaa Lapin Kirjallisuusseuralle).

Lisätietoja saat yhdyshenkilöltämme Eija Nissiseltä, puh. 050 3314 539, eijamnissinen@gmail.com.

ARVIOIJAT

Jorma Koski, kirjailija, Kemi
0400 696 429, jorma.koski@pp1.inet.fi
Lyhytproosa, erätarinat, ei runoja

Katja Kärki, kirjailija, suomen kielen ja kirjallisuuden opettaja (FM), sanataideohjaaja
katja.elisa.karki@gmail.com
Yleisarvioija, erityisesti proosa

Sinikka Lappeteläinen, kirjailija, kirjoittajaryhmän ohjaaja, Tornio
040 559 0728, lapp.sini.etelainen62@gmail.com
Runot, lyhytproosa

Irene Piippola, Rymättylä
040 748 2908, ire.piippola@gmail.com
Runot, novellit, lyhytproosa

Seppo Saraspää, kirjailija, Ivalo
0400 290 267, seppo.saraspaa@gmail.com
Lyhytproosa, erätarinat, ei runoja

Tuula Saraniemi, äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori, Rovaniemi, 040 736 2610, tuula.saraniemi@gmail.com
Yleisarvioija

Tiina Väkeväinen, FM (pääaineena suomen kieli), lausuntataiteilija, koomikko ja luovan alan yrittäjä, Tornio.
tmisanatiina@gmail.com Näytelmät, runot

Virpi Yliraudanjoki, kasvatustieteen tohtori, tietokirjailija ja kirjoittajakouluttaja, Helsinki
040 756 9093, yliraudanjoki@gmail.com
Erityisesti runot, aforismit sekä tietokirjat

Lisäksi tarjoamme apurahahakemusten työsuunnitelmien ja tiivistelmien arviointipalvelua, joka hinnoitellaan tapauskohtaisesti. Ota yhteyttä Lauraan:

Laura Kokkonen, TT, apurahakouluttaja, tutkija, kirjailija.
grantcoachteam@gmail.com

Liity jäseneksi!

Lapin kirjallisuusseuran jäsenenä voit osallistua seuran toimintaan ja tukea lappilaisten tarinoiden edistämistä.

Meille kaikki kirjallisuuden ja hyvien tarinoiden ystävät ovat tervetulleita.

Lue lisää sivuiltamme: lapinkirjallisuusseura.fi

Pääkirjoitus

Kirjasto ilman runoja on läpinäkyvä tukka

Juuri kun aion punnertaa seuraavan kolallisen lunta kulman taakse tänä tammikuun kuudentoista föhntuuli pudottaa katolle jäätyneen lumilastin. Äskeiselle keruupaikalleni räystäään alle. Heti jälkeeni seinän vierustalle. Säilytän niskani katkeamatta, hartiani murtumatta. Aamu on aarre. Oivallus on virkeä. Jo iltapäivällä kaikki on toisin.

Monet ovat aarteet sinulla, minulla ja hentunliisalla. Onneksi minulla ei ole lapsia, ystäväni tokaisi, kun oli läsnä viisivuotiaani karttellessa päivällisannostaan ruokapöydässä. Täräytti sanoa sen lapsen kuullen. No. Aarteensa kummallakin. Lapsi sen sijaan itkee planeettaansa. Sitä ei ole.

Joskus ajatellaan, kun puoliso pettää, itsehan hänet kuljetit, opetit rakkauteen, liian hyvälle. Teit aarteen.

Taide. Kuinka ilmaista aarre, tempaista ilmasta itselleen sopivasti – saavutettavaksi, mitä tekijänä muille näyttää tahtoo.

Arjen musta muru. Rovaniemen pääkirjasto ja Lapin maakuntakirjasto ovat olleet evakossa yli vuoden. Arvata saattaa Lapissa, mistä sen lukuisista kirjastoista kysytään ja lainataan eniten runokirjoja. Kiireisempien paikkojen ihmiset osaavat arvostaa runoutta juuri sen pysäyttävän voiman vuoksi. Seuraavissa lainauksissa Rovaniemen pääkirjaston ilmoitus fiina.fi sivustolla:

”Julkaistu: 22.3.2024. Rovaniemen pääkirjasto suljetaan peruskorjauksen takia pääsiäisenä 2024. Kirjasto siirtyy peruskorjauksen ajaksi väistötiloihin Asemakirjastoon Rovaniemen linja-autoasemalle.”

Kuka se neropatti oli, joka keksi, että juuri runokirjat jätetään varastoon. Lyriikassa kauneimman lainausmäärät romahtivat. Asemakirjastossa, tuossa idyllisessä, tavoitettavassa, pienessä kivassa kirjaston korvikkeessa, vain vähän toista hyllymetriä vastaa koko kirjallisuuden ydinkiveä.

”Asemakirjastoon mahtuu vain osa Rovaniemen pääkirjaston kokoelmista. Pääkirjastoon jäävä aineisto ei ole lainattavissa tai varattavissa peruskorjauksen ajan. Peruskorjauksen suunniteltu valmistuminen on 31.5.2025.”

Kirjasto ilman runoja on läpinäkyvä tukka. Luonnollisista syistä tuon tuostakin joku pohjoisen kymmenistä kirjastoista on väistötiloissa. Tänä vuonna sinne siirrytään Kittilässä.

Runoilijoille tulisi Sanaston kautta tällaisissa tapauksissa maksaa arvioitua lainausmäärää vastaava korvaus, koska heidän elintasoaan on estetty pysymästä edes ennallaan.

Runous on lämmin istuinkivi kosteisena heinäkuun aamuna lompolon rannalla.

*Oi Tahiti
kun kirjoitat
vielä kolme sukupolvea
sinut muistetaan tuonilmaisissa
tahi kun kirjoitat
runosi unohdetaan syntyessään*

Tapani Tavi

Vennivaara, 18.4.2019. Antti Stöckell

Tittamari Marttinen

Ihmiseltä ihmiselle

Kirjoittaminen on hetkessä elämistä parhaimmillaan. Ei vain nykyhetkessä, vaan myös kirjoitettavan tarinan hetkessä – menneessä, tulevassa tai kuvitellussa ajassa. Kirjoittaminen sekä sitoo meidät nykyhetkeen että vapauttaa siitä.

Työkseen kirjoittava tietää, että prosessi vaatii raakaa työtä, tietokoneen ja muistiinpanovälineiden parissa. Kirjoitustyö kulkee mukana myös ilman konetta tai vihkoa: teet kuin huomaamattasi havaintoja sukujuhlissa, lähikaupassa, kadulla tai metsässä ja vahvistat omaa tarinaasi – sitä, jota olet kirjoittamassa. Silloinkin kun itse lomaillet, kirjoittaja sisälläsi on valppaana. Kokemukset maailmasta ovat kirjailijan raakamateriaalia ja uteliaisuus sen ilmiöitä kohtaan on hänen vahvuutensa. Kouluvierailuilla olen usein puhunut koululaisten kanssa siitä, että hauskinda on kertoa sellaisia tarinoita, joita itsekin haluaisi lukea.

Upeimmillaan kirjoittaminen on silkkaa nautintoa. Kirjoittajan pitää vaalia omaa luovuuttaan, mielikuvitustaan ja intoaan kirjoittaa, käyttipä niiden herättelyyn sitten aamusivuja, päiväkirjaa, pomodoro-tekniikkaa, amulettikokoelmaa, kahvikannullisia, taide- tai kirjoitustreffejä tai mitä rutiineja ja rituaaleja tahansa. Toisinaan on parasta vain ryhtyä kirjoittamaan, vaikka kesken pyykinpesun. Eri tyylejä kokeilemalla voi tehdä uusia aluevaltauksia. Sopiiko uusi laji sinulle kirjoittajana – et voi tietää, ellet ole kokeillut.

Sopiiko uusi laji sinulle kirjoittajana – et voi tietää, ellet ole kokeillut.

Kun lapseni olivat pieniä, kirjoittaminen toi minulle kaivattua vapautta arjen velvollisuuksien keskelle. Samalla perhearki toimi tekstien inspiraationa. Lasten kanssa saatoimme käydä kirjastossa parikin kertaa päivässä. Kirjoja lukiessa saimme iloa ja lohtua perheen ruuhkavuosiin.

Kirjailijan työhön kuuluu monia merkkipaaluja kirjoitusprosessin eri vaiheista tekstin editointiin, oikolukuun, kirjan julkaisuun ja julkareihin; arvosteluihin ja lukijapalautteeseen, kenties myös kirjoittajakursseihin, illanviettoihin ja festareihin, mutta yhden työvaiheen saat pitää itselläsi. Kirjoittamisen. Se on kaiken ytimessä. Kirjoittaminen on sinun ajatteluasi, sinun ideoitasi ja sinun sanavalintojasi – sinun äänelläsi. Siinä vasta aarre!

Kun olin aloitteleva kirjailija, kustannustoimittaja Eila Kostamo sanoi minulle, että vain kirjailijoilla on kiire, kirjoilla ei koskaan. Hektinen kirjamaailma on pyörinyt sen jälkeen entistä nopeammin, mutta tarinat ottavat aikansa ja sitä niille pitää antaa. Välillä tuntuu siltä, että kirjan nopea valmistuminen on tärkeämpää kuin se, että teksti on punnittua ja hiottua. Vaatii rohkeutta kulkea omassa rytmissään. Liian kireät kalmanlinjat ovat aiheuttaneet minulle stressiä ja uupumusta, mutta ei koskaan se, että saan kirjoittaa omaan tahtiini.

Kirjoittaminen lohduttaa raskaiden aikojen keskellä. Kuten kirjoittaminen myös lukeminen on oma turvallinen tila, jossa löytää sanoja omille kokemuksilleen. Muutettuani Helsingistä Lappiin aloin vasta kirjoittamalla ymmärtää, mitä kaikkea elämänmuutokseen sisältyi.

Kirjoittamisympäristö ei ole yhdentekevä paikka, mistä kertoo myös residenssien suosio. Kirjoittaja tarvitsee tilaa työilleen. Paikanvaihdos on välillä inspi-

roiva. Itse olen löytänyt työrauhaa mökiltä metsän keskeltä – kylästä, jossa talvisaikaan asuu kahden käden sormilla laskettava määrä ihmisiä. Aiemmin en olisi voinut kuvitellakaan, että työ sujuisi muualla kuin kaupungin valoissa.

Henkinen huoltovarmuus on ajankohtainen puheenaihe. Kirjasto on suosittu kulttuuripalvelu, joka edistää osaltaan sekä lukutaitoa että demokratiaa, ja tästä muistuttavat myös Kirjailijaliiton kuntavaaliteemat. Kirjallisuus tuo kuntiin reilusti henkistä pääomaa. Ajankohtaista on myös pohtia tekoälyn vaikutuksia taiteen alalla. Kirjallisuus on kommunikaatiota ihmisten kesken. Tekoäly ei ole ajatteleva ja tunteva olento, eikä sen kohtaaminen tunnu samalta kuin toisen ihmisen kohtaaminen. Kirjallisuudessa ihminen kohtaa toisen, lukija kirjoittajan ja kirjoittaja lukijan.

Kirjoittaminen on sinun ajatteluasi, sinun ideoitasi ja sinun sanavalintojasi – sinun äänelläsi. Siinä vasta aarre!

Tittamari Marttinen. Kuva: Lapin Kanssa

Arkirunoutta pohjoisesta

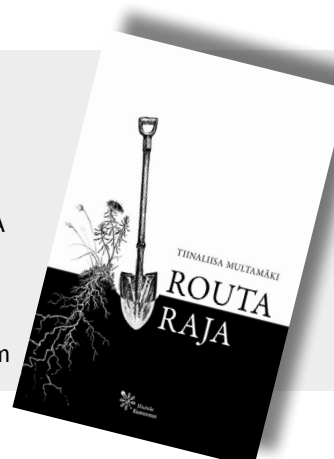
*Tiistaisin ei koskaan
tapahdu mitään tärkeää*

Tiinaliisa Multamäen esikoiskokoelma ROUTARAJA
Anni Misinsarvan upealla kuvituksella

Hiutale
Kustannus

Lisätiedot ja tilaukset
louhistiina@gmail.com

Hän

Silloin hän oli olemassa. Saapui ihokseni ihoni lomaan. Aallotti lakanamereni. Olimme monen äärellä.

Silloin tällöin hän silitti hiuksiani ja noina hetkinä olin kuin pieni lapsi.

Hän oli olemassa ja tärkeä. Jopa hänen nuhjuinen puolensa oli tärkeä. Se kuitenkin kuihtui

pieneksi ja hapristui. Lopulta se oli enää varjonsa takana eikä tullut näkyviin. Nuhjuinen puoli kutoi hänen persoonansa inhimillisemmäksi. Tuo side yhdisteli hänen parempia puoliaan käyttökelpoisiksi.

Pariin vuoteen sitä ei ollut näkynyt. Paitsi kerran kun olin selin sadan kilometrin päässä. Tuttavani kertoivat sen näyttäneen lyhyen aikaa. Side, jolla pysyimme yhdessä, yritti lopulta kuristaa meidät.

Minun oli pakko poistua hänen näyttämöltään. Sen vuoksi joudun kantamaan tätä yksinoloa mukani.

Mutta jossain on uusi iho, kainalo, kämmenselkä, huudahdus ja jokunen itkun tirahdus. Ja siellä on myös nuhjuinen puoli, mutta uudella nimellä. Ehkä se on selkeämpi ja jalompi... en tiedä.

Pasi Nurmikumpu

10. -12.10.2025

Oulun kirjailijaseura ry järjestää toiset

Oulun Kirjamessut 10.-12.10.2025.

Päätapahumapaikat ovat Oulun Lyseo ja Kulttuuritalo Valve.

Kirjamessuilla on ohjelmaa kaikenikäisille ja pohjoinen näkyy ohjelmistossa.

Messuilla esiintyviä kirjailijoita julkistetaan toukokuussa.

Nähdään Kirjamessuilla!

www.oulunkirjamessut.fi

Aarre

Katsoin yhtenä aamuna unisena peiliin ja näin siinä hiukan läheisesti vieraan tyyppin. Tyyppin kasvat olivat väsyneet, ihosta erottui uurteita, silmäanalukset olivat syvät ja kasvat puhuivat omaa, yksinkertaista kieltään. Katsoin kuvajaista hiljaisena hetken, tunsin vahvaa samaistuvuutta ja väsyneen raukeasti sanoin: Hei, sinä oman elämäsi Klonkku. Mikä sinun aarteesi, mahtisormuksesi on? Minkä perässä kuljet, mikä on SE asia, joka sinua johdattaa, saattelee päiväsi halki? Mikä on sinun oma kultainen vasikkasi, jota palvot?

Tyyppi peilissä alkoi väentelehtien ja kiemurrellen hakea sanoja suuhunsa. Ymmärsin oikein hyvin, miksi hän niin teki. Tunsin tunteen sisuksissani ja se oli vääntöä/kääntöä kuumassa nesteessä. Kurkkuuni kohosi pala, joka alkoi tuntua tukehduttavalta ja olisin tahtonut röyhtäillä olon ulos, mutta ei, helpotusta ei tullut ennen kuin huulien välistä purkautui vaimea kuiska: Työ. Se oli ainoa oikea vastaus tuon kelmin ollessa totuuden tunnustuksen edessä. Sitä oli toki ikävä myöntää. Totuus sattuu ja saattaa aiheuttaa muitakin oireita.

Tuosta aamusta on kulunut jonkin aikaa, mutta ei niin kauaa, etteikö välillä ahdistaisi. Ymmärrys siitä, että työ on johdattanut minua hyvässä ja pahassa koko elämäni kauhistuttaa. Työ on antanut paljon, mutta vienyt vielä enemmän, mutta ei niin paljoa kuin joiltakuilta muilta. Minulla on perhe ja koti olemassa, joillakuilla ystäväillani ei ole. Minulla on jonkunlainen terveys, en ole riippuvainen ainakaan pahasti mistään. Tai ehkä olin siitä työstä. Kun kokee olevansa tarpeellinen ja tärkeä ja sinuun luotetaan, on riippuvuuden siemen jo kylvetty. Huomasin, että moni asia, jonka voisi joku muu hoitaa, mutta minkä itse hoidin, koska se oli helppoa, kätevää ja nopeaa, syvensi riippuvuuteni kuoppaa, joka syveni nopeasti. Edelleen sama sudenkuoppa tai musta aukko saattaa ilmestyä jalan alle koska vain. Joskus siihen lankean, mutta kun huomaan sen, kiipeän kuopasta vauhdilla ylös. Kuopan pohjalla voi nimittäin olla, vettä tai käärmeitä. Ei sinne kannata kovinkaan pitkäksi aikaa jäädä enää. Mutta. Vaikeaa on.

En varsinaisesti harrasta uudenvuoden lupauksia, mutta tänä vuonna päätin saattaa vanhan proosarunoprosessin seuraavalle tasolle. Aion kevään aikana saada ensimmäisen luonnoksen eteenpäin, jollekin tolalle. Haluaisin, että kirjoittaminen olisi aarteeni tänä vuonna, nostaa sen kruununjalokivien eli perheeni rinnalle, olenhan sentään yhden tyttärenti mukaan Rovaniemen kuningas. Valitettavasti, olen tainnut olla, vain pelkkä narri, mitä oman aarteen etsimiseen ja vaalimiseen tulee. Se voi kyllä muuttua. Narrista voi tulla kuningas.

Kyllä. Uskon.

Vennivaara, 15.2.2025. Antti Stöckell

Minna Kurttila

Omalla kustannuksella

Suomessa harrastetaan kirjoittamista kai enemmän kuin koskaan, ja kustantamoille tarjotaan vuosittain tuhansia käsikirjoituksia. Niistä vain murto-osa päätyy kustantamoiden kautta kirja-kauppojen hyllyille. Se on yksi kirjan tie, mutta ei ainoa.

Kirjoittaja viettää paljon aikaa tekstinsä parissa, mutta vasta kun teksti on saatu kirjan muotoon, oma luomus tuntuu käsin kosketeltavalta ja pysyvältä. Niin kuin säveltäjä haluaa päässään soivan teoksensa nuottiviivastolle ja orkesterille, kirjoittajakin haluaa teoksensa viimeistelyyn, konkreettiseen ja luettavaan muotoon.

Kirja on myös merkki saavutuksesta – se edustaa sitä työtä, omistautumista ja rohkeutta, jota tekstin tuottaminen on vaatinut. Moni kirjailija sanoo myös, että vasta kun teksti on saatu kirjaksi asti, se vapauttaa aivoista tilaa seuraavan teoksen kirjoittamiselle.

Miksi omakustanne?

Oman tekstin saaminen kauniiksi kirjaksi kansien väliin tai sähköiseksi versioksi ei ole monimutkainen eikä edes kovin kallista. Omakustantaminen on digipainotekniikan ja sähköisten julkaisualustojen myötä tullut yhä useampien ulottuville.

Oleellista on määrittellä itselleen, miksi haluaa kustantaa oman teoksensa itse. Motiivi määrittää prosessin. Pienelle lähipiirille tarkoitettu kirja voidaan toteuttaa hyvinkin kevyesti, kun taas suuria myyntimääriä tavoiteltaessa kirjan valmistamiseen kannattaa käyttää enemmän resursseja.

Motiivi määrittää myös menestyksen. Jos kirjoittaja haluaa tallentaa elämäntarinansa jälkipolvien luettavaksi ja lapsenlapset sen jonain päivänä lukevat, kirja kannattaa tehdä. Jos kirjoittajaa ajaa taiteellinen ilmaisu ja kirjailijanuran edistäminen, on menestyksen mittaaminen paljon monimutkaisempi asia.

Vennivaara 29.4.2022 Antti Stöckell

Myös jotkut ammattikirjailijat ovat päätyneet omakustannevaihtoehtoon. Silloin motiivina voi olla itsenäisyys – se, että voi itse päättää kaikista kirjan julkaisemiseen liittyvistä asioista. Ja vaikka omakustantaja maksaa kirjansa editointiavusta, kielenhuollosta, taitosta ja painatuksesta, hän saa myynnistä koko tuoton itselleen ilman välikäsiä.

Kustantamisen kentällä pyörii myös termi palvelukustanne tai puolikustanne. Siinä kirjailija sitoutuu ostamaan itselleen tietyn määrän omia kirjojaan. Tällä kustantamo varmistaa sen, että projekti on sille kannattava, vaikka kirja ei myisi ulkopuolisille yhtään kappaletta. Palvelussa ei ole mitään vikaa, mutta sitä ei kannata sotkea perinteiseen kustannussopimukseen.

Kirjan julkaisemisen vaiheet

Kun kirjan teksti tuntuu valmiilta, se ei välttämättä sitä kuitenkaan ole. Kokeneet kirjoittajat ja kirjailijat kirjoittavat käsikirjoituksensa moneen kertaan, keräävät kommentteja luottolukijoilta ja editoivat tekstiään uudelleen ja uudelleen. Kustantamo tarjoaa kustannustoimittajan palvelut, mutta omakustantaja hankkii itse apua tekstin viimeistelyyn ja kielenhuoltoon. Suomessa on tarjolla hyvä valikoima ammattimaisia kustannustoimittamisen ja kielenhuollon palveluita, joiden hinnat voivat vaihdella muutamasta sadasta eurosta ylöspäin riippuen tekstin määrästä ja laadusta.

Kun teksti on viilattu kuntoon, on aika suunnitella, miltä kirjan pitäisi valmiina näyttää. Puhutaan kirjan taittamisesta. Viimeistään tässä vaiheessa on hyvä selailla omia tai kirjaston hyllyjä ja tutkia, millainen kirja tuntuu ja näyttää hyvältä. Siihen vaikuttavat kirjan kansi ja sen materiaali, kirjan koko, paperi, fontit, asetelut, värit, kuvitus ja muut graafiset elementit. Taittoon kannattaa käyttää ammattilaisen apua. Taitonkin kustannukset riippuvat teoksen lajityypistä, tekstin määrästä ja kuvituksen toteutuksesta. Tietokirjan, jossa on runsaasti graafisia elementtejä, kaavioita, kuvioita ja kuvia, taitto vie moninkertaisesti enemmän aikaa kuin puhtaan proosateoksen. Esimerkkinä 300-sivuisen proosateoksen taiton hinta liikkuu 600–1000 euron välillä.

Tässä vaiheessa sähköinen kirja on jo julkaisuvalmis, mutta fyysiselle kirjalle tarvitaan vielä pai-

natus. Suuri osa suomalaisista kirjoista painetaan ulkomailla, mutta Suomestakin löytyy yhä kilpailukykyisiä painotaloja, joilta luonnistuu myös pienien erien painattaminen kohtuuhintaan. Esimerkiksi 300-sivuisen, pehmeäkantisen proosateoksen sadan kappaleen painattaminen voi maksaa 600–800 euroa riippuen kirjan koosta, materiaaleista ja väreistä. Kirjan painohinta per kappale alenee, mitä isomman painoksen tilaa.

Kirjan voi kätevästi julkaista kirjatukkujen kautta niin, että se on kerralla tarjolla kymmenissä kirja-verkkokaupoissa Prismasta Suomalaiseen. Asiakas tilaa kirjan verkkokaupasta, joka tilaa sen tukulta ja joka tilaa sen kirjailijalta. Kirjailija pakkaa teoksen, postittaa tukulle ja pistää laskun perään. Kirjatukulle kirja myydään noin 40 % halvemalla kuin sen ulosmyyntihinta on. Esimerkiksi jos kirjan myyntihinta on 30 euroa, kirjatukulle sopiva hinta on 18 euroa. Sähköisille kirjoille on omat julkaisu- ja myyntialustansa kuten Ellibs, BoD ja Amazon. Sähköisiä kirjoja voi myydä myös omassa verkkokaupassa. Se ratkaisu sopii erityisen hyvin tietokirjoille, jos kirjoittajalla on jo omat asiantuntijasivut verkossa ja kohderyhmä selkeästi tiedossa.

Jos kirjoittaminen on haastavaa ja aikaa vievää, niin on markkinointi ja myyntikin. Maailmanvalloitusta havitteleva omakustantaja ottaa haltuun some-kanavat, rakentaa verkkosivut ja verkkokaupan, kontakti kirjabloggaajat ja kirjakriitikot, kokoaa sähköpostilistoja, ostaa mainostilaa eri kanavista, kiertää messuilla, markkinoilla ja kirjastoissa sekä pakkaa, kantaa postiin ja laskuttaa. Hän, joka painatti tarinansa jälkipolvien iloksi, paketoi kirjat ja jakaa ne yllättyneille sukulaisille seuraavina joulunpyhinä.

Jokainen tarina on tärkeä

Kustantamot eivät voi julkaista kaikkea, laadukastakaan, kirjallisuutta Suomessa. Käsikirjoituksia tarjotaan niin suuria määriä, että hylkyyn joutuu varmasti upeitakin teoksia. Omakustanteena nämä tekstit voidaan kuitenkin pelastaa lukijoiden iloksi. Ja vaikka tekstiä ei olisi ikinä ajateltukaan tarjota kustantamoille, sillä on oikeus syntyä kirjaksi, jos kirjoittaja niin haluaa. Jokainen kirja on aarre – jollekin.

Aarre

Helmikuu, lumen kuu
ulkona pakkasta monta astetta.
Aurinko ahnaasti
lumella loistaa.

Hanget valkeina,
kylmästä kankeina.
Kuuran kyneleet kuivat
hangella helminä hohtavat.

Puut, pensaat, pehkot
lumeen luutuneet.
Talveksi turkin lumesta saaneet.
Hangen hiljaisuus häikäisee.

Talvi tekee työtään.
Pakkanen puhdistaa,
lumi luuttuaa
liat ja loiset pois.

Kaikkien katsottavissa ja koettavissa
joskus koeteltavissa
aarteena aidoimpana
Suomen puhdas luonto.

Taina Walmari

Simpukat

Vain minulle.
Niin henkilökohtaista.
Paperissa hennosti piirretyt kirjaimet,
rakkautta ja kaipausta täynnä.
Oma tiensä oli vaikea,
joskus näin sen kirjaimista.
Kirjekuoressa helminauha,
siniset muoviset simpukat.
Tahtoi antaa ne minulle.
Nyt hänestä muisto ja suunnaton ikävä.

Hilkka Asukas

Kierto

Se oli joulukuussa 70-luvulla.
Ostimme kihlat
valkokultaiset, ohuet, halvat
kuten oli tapana siihen aikaan.
Ne piti kestää kauan,
naarmuuntumatta.

Ei tullut naarmuja,
ei näkynyt pito,
jäänyt ei jälkiä,
sormuksiin.
Itse elämään kyllä,
syviäkin raapaisuja.

Kullasta sai hyvän hinnan.
Sulatettavaksi ne meni.
Jatkavat olemista
maan aarteet,
tuhoutumatta, ikuisesti.
Kuten itse elämäkin.

Raili Ilola

Vuolleseavttetvári, 6.2.2025. Antti Stöckell

Routaraja

se vaihtelee vuosittain
missä kulkee
raja

jonka toisella puolella
uppoaa syväälle
vesi
saapas
sanat

sinä syksynä
lumi satoi sulaan maahan
pintani ohut
hiekkani vereslihalla

jokainen lapiollinen
suoraan sydämeen

Tiinaliisa Multamäki

Vanhat unet

Vanhoilla unilla on unohdetut
hampaat
 näykkivät
repivät mennyttä aikaa
repivät yötä silpuksi

Vanhat unet
 tummat
jättävät jälkeensä
sekavia kaikuja menneisyydestä

Ne sylkevät
 ärisevät
vievät kiertoportaiden kautta
aamuun
 vanhat unet

Päivi Kankaanpää

Viiksvaara, 23.4.2023. Antti Stöckell

Uutuuden riemu

Klips. Ovi painui kiinni, lukkoon.
Napanuora katkaistiin.
Kuusiaita kumartaa.
Pylväshaavat nauravat tuulen vireessä.
Ladot uinuvat oloissaan.
Koivu itkee mahlaa.
Grillikota juhlii, nauraa, laulaa, makkaraa paistaa
Olutta maistaa.

Minä kävelen postilaatikolle.
Käännyn, Rosoinen kivitalo kutsuu kotiin.
Tontti, monet surut nähnyt, monet sukupolvet kantanut.
Kutsuu kotiin.

Käännyn, napanuora katkaistiin.
En saa itkeä, näkemiin, hyvästi.

Saan nauraa, uusi aarre edessäni
Tuntematon laakso sydämässäni
Rakkauden polut elämäni metsissä
Kultainen joki huuhtelee sieluani

Minä siinnä kaikessa.

Markku Knuuti

Hän kysyi:

Ei paksua pankkitiliä, ei somea, ei sijoitusasuntoja -
olenko pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä?
Ei seuraajajoukkoja, ei vihapuhetta, ilkeää pilaa -
olenko siis pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä?

Ei paksua pankkitiliä, mutta katto pään päällä ja ruokaa riittävästi -
olenko pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä, kun en juokse rahan perässä?

Ei somea, mutta ympärillä, lähellä ja etäällä, rakkaita ihmisiä -
olenko pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä, kun en jatkuvasti postaa?

Ei uutta sijoitusasuntoa, mutta kotina rakas vanha -
olenko pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä, kun en jatkuvasti päivitä?

Ei seuraajajoukkoja, mutta paljon muistettavia ja muistajia, paljon puhetta ilosta ja surusta face to face ja
kuunnellen - olenko siis pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä, kun en koko ajan someta?

Ei vihapuhetta kuorossa kuohahtaen - olenko siis pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä, kun vain
aiheesta vihastun, jos ja kun heikkoa ja erilaista kiusataan?

Ei ilkeää pilaa, ei jäynää, ei ivaa - olenko siis pudonnut aarteenmetsästyksen kärryiltä, kun ilkeys ei
naurata eikä saa ulvomaan mielihyvää?

Mitäpä osaisin sanoa hänelle. Voisinko kadehtia...hän on tainnut löytää sen luvatus aarteen
sateenkaaren päästä.

Tuula Saraniemi

Paikka on pohjoista leveyttä

”Kyllä meistä oon jo kylliksi vaijettu.

Kyllin kauon met olema elähneet meän alkuperän unholaa.

*Kyllin kauon meän korvat oon kuunelheet meistä viehraitä sanoja niiltä,
jokka tukit meän suut ja tehit meistä mykkiä.”*

Kun valtionraja on kirjaimellisesti veteen piirretty viiva, en osaa pitää sitä minään. Ei minun varmaan pidäkään. Me olimme täällä vähintään tuhat vuotta ennen sitä päivää, kun italialaisfilosofi Mazzini kehitti ajatuksen yhdestä kansasta ja yhdestä valtiosta. Jo 800-luvulla viikinkitalonpoika Ottar kuvasi Englannin kuningas Alfredille Perämeren pohjukan jokisuistoihin asettunutta kansaa, joiden valtakunnan nimi oli Kvenland, Kainuunmaa. Sen keskeisintä aluetta oli Tornionjokilaakso.

Suomessa kansallisvaltion luominen vaati suureellisia ponnisteluja erityisesti kulttuurin saralla, koska ensin piti keksiä jostakin kansa, ja kansalle tarusto. Kaikki tarvittava löytyi lopulta Karjalasta. Kainulaisille karjalaiset olivat vihollisia. Egilin saagassa 1200-luvulta kainulaiset pyytävät apua Perämerelle purjehtineelta viikingiltä karjalaisten hävitysretkiä vastaan. Silloin Kainuunmaata johti kuningas Faravid, josta tornionlaaksolainen kirjailija Bengt Pohjanen on tehnyt meänkielisen teoksen Faravidin valtakunta (suom. Faravidin maa). Alun lainaus on teoksen esipuheesta.

Haminan rauha vuonna 1809 rikkoi tuhatvuotisen valtakuntamme ensimmäistä kertaa perusteellisesti. Venäjän ja Ruotsin tekemässä rajanvedossa kylät kirjaimellisesti halkaistiin. Siksi kylien nimet ovat samat molemmin puolin jokea. Isäni suku on osaltaan kotoisin joen itärannalta Vojakkalan kylästä. Minä asun nykyisin samassa kylässä mutta eri valtiossa.

Ihmiset eivät välittäneet uudesta rajasta vuosisataan. He kulkivat joen yli sukulaisiin, hakivat puolisoita vastarannalta, kalastivat kuten ennenkin. Mutta sitten tulivat kansallisvaltiot.

Yhtäkkiä ei enää riittänytäkään, että tornionlaaksolaiset olivat valtakunnan alamaisia, jotka hoitivat veronsa. Nyt heistä piti tehdä kansallisvaltion kansalaisia, siis sielunjuuria myöten suomalaisia tai ruotsalaisia.

Kun aloitin koulutieni Alatorniolla vuonna 1987, kasvoini ensisijaisesti kiinni isänmaahani Suomeen. Ruotsin puolella jokea kansallispesu vaati juuriharjaa, sillä ensin kansaan piti hangata oikea kieli, ruotsi. Tornionjoen länsirannan suomi kitkettiin samalla tavalla kuin saamen kielet.

Ei liene liioiteltua sanoa, että mieleemme kolonisoitiin. Kansallisvaltion tarinat ja myytit korvasivat heimon vastaavat. Menetimme muistimme. Kansallisvaltioiden ajassa kaikki ovat menettäneet muistinsa.

Keväällä 2020 Suomi aloitti liki parivuotisen sotilasoperaation Tornionlaaksoon. Tiedustelukoneet ja helikopterit lensivät joen yllä, jäätiet katkaistiin, rajan ylittäneitä pilkkijöitä sakotettiin. Selvitin lehtijutuissani, että raja suljettiin Marinin hallituksen tahtotilan, ei Suomen lain nojalla.

Operaatio toi näkyväksi paitsi valtiosopimuksin häivytytyn valtionrajan, myös kolonisoidut mielet. Suuri osa Suomen puolen tornionlaaksolaisista kiitti Suomea siitä, että se halkaisi heidän ikaikaisen kotiseutunsa.

Koronasota rikkoi minusta jotakin. Suomen tekemien pakkotoimien jälkeen olin vähemmän suomalainen, mutta ruotsalaistakaan minusta ei tule. Minulle jää tuo joki ja nämä kairat, Faravidin maa.

Suomi opetti minulle, että elän vapaassa maassa. Että länsi edustaa vapautta, että uskonnon, elinkeinon ja sanan tulee olla vapaita. Vapaus kaikkineen tarkoittaa sellaista paratiisinkaltaista, jota kannattaa tavoitella.

Koska otan asiat liian tosissani, olen tavoitellut vapautta koko elämäni. Vapauden nälkä on kyltymätön. Etsin sitä kirjoittamalla. Vapauden vuoksi valitsen vähävaraisuuden. Pelkään vapauteni menettämistä niin, että harkitsen luonnonsuojeluliiton jäsenyyden kaltaisia sitoumuksia vuosia.

Vapaus tarkoittaa minulle lapsenomaista linnun vapautta, esteetöntä etenemistä paikasta toiseen. Vapautta on kuljeskella aapasuolla hillaämpäri tai kivääri kädessä ja antaa ajatuksen liittää sopimattomiin paikkoihin.

Vapauden vastakohta puolestaan on este, vankilan kalteri, piikilanka-aita tai veteen piirretty viiva.

Asun mielestäni kahden maailman parhaan valtion rajalla. Saatan jopa rakastaa niitä, mutta tuota rajaa en hyväksy.

Aika ajoin palaan kotikaupungistani Tornioista kotoisin olevan CMX-yhtyeen kappaleeseen Pohjoista leveyttä, joka alkaa upeasti.

On ilta, päivä on tänään

Ja paikka on pohjoista leveyttä

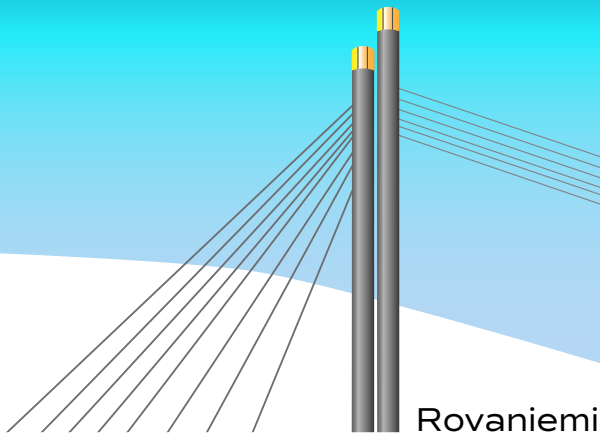
Siinä on sanottu jotakin olennaista mutta samalla rajoittamatonta siitä, mitä kutsun kodiksi.

Louevaara, 25.3.2023. Antti Stöckell

Kirjailijayhdistysten TALVIPÄIVÄT 2025

Rovaniemi

Perjantai 11.4.2025

Perjantain ohjelma on suunnattu kaikille kirjailijayhdistysten ja kirjallisuusseurojen jäsenille, jotka ovat ilmoittautuneet tapahtumaan 28.3. mennessä.

- 14.00 Ilmoittautuminen ja kahvit
- 14.30 Tervetulosanat, Lapin kirjallisuusseura ry ja Suomen kirjailijaliitto
- 15.00 Äänikirjat suoratoistopalveluissa: mitä kirjailijan tulee tietää? Kirjailijaliiton viestintä- ja yhteiskuntasuhdepäällikkö **Hanna-Reetta Schreck** ja kirjailija **Virpi Hämeen-Anttila**
- 15.45 Kustannussopimuksista neuvotteleminen. Suomen Kirjailijaliiton juristi **Eeva Asikainen**
- 16.30 Huomioita tekoälyn, tekijänoikeuden ja kirjallisuuden välisistä suhteista, kirjailija ja juristi **Anu Ojala**.
- 17.00 Lapin lisä – arktinen maaginen realismi, **Antti Autioniemi**, Sininen Jättiläinen
- 17.15 Tauko
- 18.00 Rovaniemen kaupungin vastaanotto, Alaruokasen talo, Valtakatu 8
- 19.00 Illallinen (omakustanteinen), ravintola Gaissa, Hotel Santa Claus

**Sininen
Jättiläinen**

Kirjailijayhdistysten verkostoon kuuluu 29 yhdistystä ympäri Suomen. Verkosto toimii yhdyssiteenä yhdistysten välillä. Verkostolla on vuosittain yksi kokoava tapahtuma, Talvipäivät. Talvipäivät on paikallinen, osittain kaikille avoin kirjallisuustapahtuma. Talvipäivien järjestelyistä ja toteutuksesta huolehtii järjestävä yhdistys, yksi tai useampi yhteistyössä. Vuositapaamisten puheenjohtajana toimii Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtaja.

Lapin kirjallisuusseura järjestää Talvipäivät Rovaniemellä, Hotel Santa Clausissa 11.-12.4.2025 yhteistyössä Suomen Kirjailijaliiton kanssa.

Lauantai 12.4.2025

Lauantain ohjelma klo 9-11.30 on suunnattu kaikille kirjailijayhdistysten ja kirjallisuusseurojen jäsenille, jotka ovat ilmoittautuneet tapahtumaan 28.3. mennessä. Kello 12.30 kokoukseen osallistuvat kirjailijayhdistysten verkoston jäsenet. Kello 14.00 alkava RAJA-seminaariin ovat kaikki tervetulleita, ilmoittautumista ei tarvita.

- 9.00 Kirjailijayhdistysten parhaita käytäntöjä ja vertaistukea. Alustajina edustajat eri kirjailijayhdistyksistä. Alustusten jälkeen käydään keskustelua aiheesta.

Rahoitus/Helsingin kirjailijat ry

Viestintä /Uudenmaan kirjoittajat ry

Toimitilat/Pirkkalaiskirjailijat ry

Arviointipalvelu ja kirjoituskurssit/Lapin kirjallisuusseura ry

Kirjailijavierailut/Oulun kirjailijaseura ry

- 11.30 Lounastauko. CafeBar21 (omakustanteinen)

- 12.30 Kirjailijayhdistysten verkoston kokous

- 14-18 **Rajat meissä kaikissa ja kaikkialla -seminaari**

- 19.00 Talvipäivien illallinen ja yhteinen ja kaikille avoin illanvietto, ravintola Kauppayhtiö (Valtakatu 24)

Lisätiedot: lapinkirjallisuusseura@gmail.com

Pekka Juntti

Tapio Nykänen

Anni-Kristiina Juuso

Päivi Rantala

Sonja Huhtaniska

Anu Ojala

Ville Hytönen

Tapani Niemi

Rajat meissä kaikissa ja kaikkialla

Kaikille avoin seminaari lauantaina 12.4.2025 klo 14-18
Hotel Santa Claus, Korkalonkatu 29, Rovaniemi

Todellisuutemme muodostuu rajoista, siitä missä rajoja on ja siitä missä rajoja ei ole, siitä miten rajoja liikutellaan ja muokataan, joko väkivalloin ja pakolla taikka lempeydellä ja lupa kysyen.

Pohdintaa siitä, mitkä ovat ihmisen omat tai maailman rajat, on kirjallisuudessa tehty lukemattomin eri tavoin ja tähän myös tämä seminaari tuo oman tärkeän lisänsä.

Lapin kirjallisuusseuran ja Suomen Kirjailijaliiton järjestämässä seminaarissa kirjailijat ja eri alojen asiantuntijat avaavat raja-käsitettä omasta näkökulmastaan. Lopuksi kootaan näkemyksiä paneelikeskustelussa.

Seminaarin aluksi Suomen kirjailijaliitto jakaa Suunta-palkinnon henkilölle tai toimijalle, joka on erityisellä tavalla edistänyt kirjallisuutta ja kirjallisuuden harrastamista omalla paikkakunnallaan.

Lauantai 12.4.2025

14.00 Suunta-palkinnon jakaminen, **Ville Hytönen**/Suomen kirjailijaliitto

14.15 Rajaseutukirjailijan katse, **Pekka Juntti**

14.30 Resilienssin rajat – monikriisi Saamenmaalla, **Tapio Nykänen**

15.00 Rajallinen rajattomuus – kansallisvaltioiden rajat Käsivarren porosaamelaisen katseessa, **Anni-Kristiina Juuso**

15.30 Unten rajoilla, **Päivi Rantala**

16.00 Tauko

16.15 Tragikoomisesti teidän, runoilija **Sonja Huhtaniska**

16.30 Rajojen mielivalta kirjallisuudessa -paneelikeskustelu: **Anu Ojala**, **Ville Hytönen**, **Pekka Juntti**, keskustelun vetäjänä **Tapani Niemi**

17.30 Seminaarin päätös

Seminaari on kaikille avoin ja pääsymaksuton.
TERVETULOA!

SUOMEN
KIRJAILIJALIITTO

Lapin kirjallisuusseura ry

Esikoiskirjailija esivanhempiensa aikajanalla

Jouko Alatalo: Kertomus Kemin Lapista ja uudesta papista. Momentum Kirjat 2024.

Sodankyläläisen **Jouko Alatalon** (s. Salla) romaanissa saamelainen äiti Rauna elää perheineen luonnonmukaista aikuiselämäänsä Latvankylässä kristinuskon yhä vahventaessa otettaan Kemin Lapissa. Kirja avaa aikaa jossa silloinen Lapin raja lakkautettiin vuonna 1673 annetulla asutusplakaatilla. Plakaatin ansiosta uudisasukkaille tuli mahdolliseksi muuttaa rajan pohjoispuolelle, jossa siihen asti oli asunut vain saamelaisia

Kertomus Kemin Lapista ja uudesta papista koskettaa eritoten saamelaiskulttuurin vaikeuksista 1600- ja 1700-luvuilla kiinnostuneita. Alatalo vie lukijaa, ainakin romanttista, uskottavasti ajan arjen maisemiin ja tunteisiin. Uusi pelottaa. Uusi kiusaa vanhaa, väliin sortaa sotaisasti. Saamelaisia vainotaan, eivätkä paikalliset puhu omaa kieltään suomalaisten, saatikka ruotsia puhuva ylemmän väen kuullen. Palvontamenoja piilotellaan kuin uskomuksia ja riittejä ei olisikaan.

Entiseen Kemin Lapin hallinnolliseen alueeseen kuuluivat kokonaan tai osittain nykyiset Inarin, Kittilän, Kuusamon, Pelkosenniemen, Posion, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnat sekä Kemijärven kaupunki.

Arasta aiheesta huolimatta kerronnan rytmi on hieno ja rauhallinen. Luonnon läheisyyden voi ja saa aistia. Kertomuksien kokonaisuutta yleensä pudottavat yksityiskohtien tietämyksen paistattelut, 350 vuoden takaa ja tienoilta, on Jouko Alatalo jättänyt onnistuneesti taka-alalle.

Tapani Tavi

Erossa perheestä ja kielestä

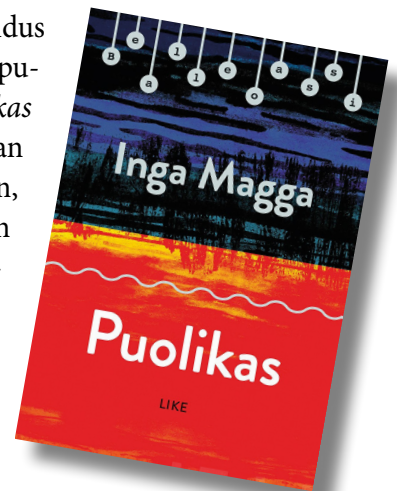
Inga Magga: Puolikas. Like 2024.

Kirja alkaa romanttisella luvulla Sallivaarasta vuonna 1949. Täysikuu, poksahdus piisissä ja hyvä mieli kämpän takan loisteessa. Muutama poromies, Inarista saapunut kauppias, listmalainen Oula ja ..perhe. **Inga Maggan** toisen romaanin *Puolikas* keskuspaikkana toimii Kuttura 1950-luvun lopulla. Perheen tarinaa kerrotaan aikuisen suulla kuuttakymmentä vuotta myöhemmin, juuri miesmuisti säilyen, 2010-luvun lopun Tampereelta käsin. Saamelaislapset käyvät kouluasuntoloihin majoittuneina lukuvuosiaan Menesjärvellä, Törmäsessä, Akujärvellä ja Ivalossa. Suomenkielinen opetus noilla Inarin kylillä antaa muassaan jos minkilaista koulutuspaikkaa. Varmaa saamelaislapselle on vain vieras kieli kaukana kotoa ja ero perheestään.

Vailla saamenkäsitöitä ei saamelaisista kirjaa ole tiettävästi tehty. Inga Magga pitääkin duodjia esillä, jos ei aivan puuduttavasti, niin kuitenkin, haastaa lukemisen kertaukseen. Poroista ei liiemmästi keskustella mutta kalajutut joella saavat erämaan rakastajan kielelle veden.

Puolikas käsittelee kielen katoa kauniin intensiivisesti juuri heittävästi ulkopuolelle syytöksiä. Puolikas kysyy kielen tietä ja halajaa palata tapaamaan vanhenevia sukulaisia. Ja pelkää: "Saisinko pidettyä heistä kiinni, vaikka he vastaisivat kaikkiin kysymyksiini?"

Tapani Tavi

Paha on jossain

Kirsi Karhu: Jätkäkynttilä. Omakustanne 2024.

Aiemmin seksin valtaisilla kirjoillaan (*Unelmalista*, Basam Books 2021 ja *Unelmakartta*, Basam Books 2023) kirjailijana läpäissyt rovaniemeläinen **Kirsi Karhu** aloittaa dekkarisarjan kotikaupunkinsa maastoja pääosin yön tarkkailijana kiinnostavasti kuvaillen. Lämpimästi kuin omiaan esitellen, kirjoittaja rakastaa pientä ihmistä, eikä juuri muita ole olemassakaan. Silti jostain pulpahtelee syvää pahuutta jokaista meitä, tuiki tavallista pikku viallista, elämän tien kuluttajaa kohtaan. Juuri minua ja sinua. Ja meihin sattuu.

Mystinen lintu (kuukkeli?) lentää ja piirtää lennollaan omalla tavallaan samaa tarinaa. Kuin lopun edellä, yötä päivää jatkaa myös keskustelujaan rovaniemeläisten runoilijoiden anonyymi nettiyhteisö. Kemijoen ylittävä Jätkäkynttilän silta on pyörteenä vöyryvän tarinan keskipisteenä. Maakunnan pääkaupungin Suomen ensimmäinen tieliikennekäyttöön 1989 otettu vinoköysisilta saa seurakseen monta kiinnostavaa dekkariin sulavasti kuuluvaa kaupunkikohdetta kuten Karinrakan, Korkalonvaaran ja Ounasjoen.

Dekkarijännälle ajoittain lämpiävä lukutoukka odottaa toista osaa Kirsi Karhun Rovaniemi-sarjaan. Tahtoo tutustua yhä runsaammin **Alvar Aallon** Poronsarviasemakaavaan! Tässä hyvässä pahassa hengessä.

Runoilija **Eragorn**: käännä kieleksi minun kieleeni / käännä se rumaan mieleeni / takkisi käännä vuokseni / ole suuntani, minun luoteeni / olen syvää en matalikko / olen melkein siipirikko / soihtusydän sinun veressä / pieni saari sydänten meressä

Tapani Tavi

Intiimisti vaikeana aikana

Terttu Tuuri: Kirjeen sulle kirjoitan... Lyhyt onni 1944. Omakustanne 2024

Sota hallitsee elämää ihan kaikkialla. Ihmiset ovat huolissaan kaikesta. Miehet ovat rintamalla. Postin varaan lasketaan paljon. Kirjeitä kirjoitetaan, sillä puhelimia on vähän. Kirjeissä toistuu alituinen huoli läheisistä ja ystäväistä. Murhe kaatuneista ja haavoittuneista tutuista painaa. Saapuva kirje, lohduttava sellainen, ilahduttaa... (s.5)

Tällä ajan kuvauksella alkaa **Terttu Tuurin** kirjeromaani. Hän on löytänyt äitinsä kirjoittamat kirjeet miehelleen, Tuurin isälle, rintamalle. Joukoissa on myös kirjeitä kotiväelle sekä muutamia kirjeitä rintamalta.

Sota-aikana löytävät Terttu ja Pertti toisensa. Seurustelu ja suurin osa avioliitosta hoidetaan kirjeitse välillä Kittilä-rintama. Lomia on vähän ja puhelinkeskusteluitakin harvassa. Postikin kulkee välillä miten sattuu. Huoli toisesta ja ikävä toisen luo ovat vahvimpia tunteita heidän avioliittonsa aikana. Välittäminen ja rakkaus toiseen huokuu kirjeistä, vaikkakin Terttu usein epäilee rakastuuko Pertti häneen.

Toisen puolen näkökulmia ei saada tietää, sillä vastapuolen kirjeitä ei ole. Saamme tietää aviomiehen mielipiteistä vain silloin kun Terttu on niitä kommentoinut kirjeissään. Kirjeissä kerrotaan välillä hyvinkin tarkasti arkipäivän vietosta, rahanmenosta, sairauksista jne. Teoksessa saa kurkistaa sota-ajan ajankuvaan tämän perheen kirjeenvaihtoon perehtyessään.

Sari Hakko

Ikävän karkottamisen pyörteissä

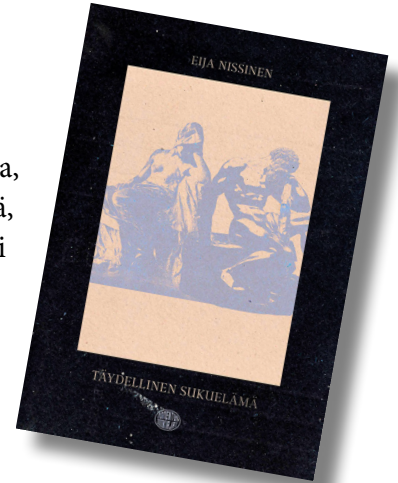
Eija Nissinen: Täydellinen sukuelämä. Momentum Kirjat 2024

Sallan kunnassa on käynnissä hyvinvointihanke, kaikkien on saatava kosketusta, kukaan ei saa jäädä ilman. On heitä, jotka haluavat olla työntekijöinä ja on heitä, jotka haluavat olla asiakkaina. On joku, joka haluaa järjestää vastapuolueeksi AntiSeksiPuolueen vastustamaan hanketta. On yksinäisiä ihmisiä, on pitkän linjan työntekijä jne. Kirjassa kosketuksen kaipausta käsitellään paria poikkeusta lukuun ottamatta seksinnälkänä. Kosketus/seksi nähdään perustarpeena ei vaan lisääntymiseen vaan ihmisyyteen olennaisena osana kuuluvana oikeutena. Tähän linjaan tuo poikkeuksen aseksuaalit, jotka kokouksessaan tuovat esille jopa seksiin liittyvän vastenmielisyyden tunteen.

Kirja kuvaa seksin ajattelua monine henkilöineen monesta eri näkökulmasta. Teoksen pirstaloituminen näin saattaa haitata lukukokemusta; juuri kun on ehtinyt katsoa henkilön maailmankuvaan tai tässä tapauksessa kuvaan seksistä, tempaistaan henkilö pois eikä häntä välttämättä tavata enää. Toisaalta tämä pirstaloitunut kerronta mahdollistaa seksin tarkastelun monelta osa-alueelta. Jopa ufot käyvät tutkimassa lisääntymiskäyttäytymistämme!

”Voidaan sanoa, että ihmisen tarve seksiin on kirjoitettu heidän DNA:hansa oikeastaan ensimmäisenä, ehkä jopa ennen eloonjäämisvietin lisäämistä. Jo ameeban ajoista lähtien on siis harrastettu seksiä tavalla tai toisella, vaikkei ole edes ymmärretty toiminnan tarkoitusta” (s.154)

Kirjan luvut alkavat lainauksilla 1959 ilmestyneestä **L. Mikkosen** *Täydellinen sukuelämä* -teoksesta. Lainaukset tuovat historian havinaa tarkasteltavana olevaan aiheeseen. Kirjan utopia on onnistunut ja jatkaa elämäänsä ties kuinka pitkään aikaa teoksen elämän aikajanan jälkeen.

Sari Hakko

Luonnon lumoa vanhassa metsässä

Raija Järvinen: Kuura ja Pyry. Enostone Kustannus 2024.

Pikkuinen metsämyyrä keräilee talvivarastoja vanhassa metsässä jossakin Pyhätunturin katveessa. Samoissa puuhissa ovat metsän muutkin asukkaat. Siemeniä, marjoja ja sienenpaloja kertyy maahan sortuneen lahopuun sisään. Niitä on mukava narskutella lämpimässä pesässä lumen alla. Myyrä odottelee talviystäviensä Kuuran ja Pyryn saapumista. Lopulta tuisku pyyhältää paikalle ja ilma on sakeana lumihiutaleita. Pakkanen paukkuu ja metsän väki elää talvea kukin omissa suojissaan, kunnes...

Kuura ja Pyry kertoo ilmastonmuutoksesta ja sen konkreettisista vaikutuksista metsän väelle. Kirja ei kuitenkaan ole ahdistusta ruokkiva, sillä onnellinen loppu ilmaisee, että jokainen voi tehdä osuutensa. Teos johdattelee aikuista tutustumaan metsän elämään lapsen kanssa. Luonnon ihmeitä tarkastellessa voi ottaa puheeksi, mitä me kaikki voimme tehdä metsän ja sen eläinten hyväksi.

Kirjan tekijöillä on yhteinen fokus, jokainen lähestyy luontoaihetta oman ydinosaamisensa näkökulmasta. Kirjan päähenkilö on Myyrä, jonka elämästä **Raija Järvinen** kirjoittaa sadunomaisesti. Meteorologi **Kerttu Kotakorpi** ja luonnonsuojelubiologi **Panu Halme** ovat kirjoittaneet tietolaatikoita kirjan eläimistä ja luonnonilmiöistä. **Anna Pakkasen** silmiä hivelevän kaunis kuvitus houkuttelee selaamaan kirjaa kerta toisensa jälkeen.

Kuuran ja Pyryn maailma on suunnattu lähinnä esikoulu- ja ala-asteikäisille, mutta se on kätevä käsikirja myös ympäristökasvatuksesta kiinnostuneille aikuisille. Teos antaa tietoa muutoksista luonnossa ja herättää myötätuntoa luonnossa asuvia eläimiä kohtaan. Se muistuttaa monista luontoon ja talveen liittyvistä sanoista, jotka saattavat olla vieraita kaupungistuneille ihmisille.

Yhteinen tehtävämme on huolehtia ympäristöstä, sillä Maapallolle kehittynyt elämä on kauneinta ja ihaninta, mitä on olemassa, kuten Halme kirjoittaa kirjan loppusanoissa. Se on sitä paitsi ainoa toistaiseksi tuntemamme ympäristö, jossa ihminen voi elää.

Paula Alajärvi

Avartavasti ja rohkeasti

Venla Jyrkinen: Eläinlääkärinä revontulten mailla. Otava 2025.

Venla Jyrkisen teos on omakohtainen kuvaus kunnaneläinlääkärin työn moninaisuudesta Lapissa. Kahta samanlaista työpäivää ei ole. Työ voi viedä aamulla pieneläinlääkärille, illalla navettaan ja yötä vasten vielä poroerotukseen.

Jyrkinen avaa eläinlääkärin työn iloja ja suruja rohkeasti ja liikuttavasti. Hän ei kaunistele työn raskautta – jatkuvaa päivystystä, epävarmuutta ja sitä, kuinka parhaansa tekeminen ei aina tunnu riittävän. Erityisen koskettavasti hän kuvaa hetkiä, kun kuolema on läsnä.

Kirja tarjoaa kurkistuksen ammattiin, jossa uupuminen ja sosiaalisen median mukanaan tuoma kritiikki ovat valitettavan yleisiä. Eläinlääkärin työstä haaveileville kirja antaa realistisen kuvan alan haasteista. Toisaalta teos kertoo myös työn merkityksellisyydestä ja yhteisöstä, joka on ottanut Jyrkisen hienosti vastaan. Lapin luonnolla on tärkeä rooli – se tuo vastapainoa työn vaativuudelle ja muistuttaa elämän kiertokulusta.

Jyrkinen julkaisi esikoisteoksensa *Kumppanina koira* vuonna 2023. Toivottavasti kirjailijan ura jatkuu.

Minna Kurttila

Lehden kuvataiteilija: Antti Stöckell

Olen ympäristötaidetta ja installaatioita tekevä taiteilija ja soveltavan kuvataiteen yliopistonlehtori Lapin yliopistossa. Lumi ja talvi ovat olleet keskeinen työskentelyni konteksti lähes kuudentoista vuoden ajan.

Talvi tarjoaa materiaalin, alati vaihtuvat olosuhteet ja rikkaan kulttuurin vuodenvuorokiertoon saumattomasti kytkeytyvine askareineen. Yhteistyössä talven kanssa syntyy hetken elävää taidetta, joka kohta taas katoaa lumen alle tai sulaa kevätauringossa.

Rinnastan taiteen tekemisen usein leikkiin, mikä on erityisesti lumen kanssa luontevaa. Olenkin nimennyt 2009 aloittamani lumityöskentelyn Lumileikit -sarjaksi, jossa yksittäisillä teoksilla ei ole omia nimiään. Nimeä tärkeämpää minulle ovat aika ja paikka, milloin ja missä tein teoksen. Kirjailija Leena Krohnin sanoin: ”Kun muistamme aikoja ja paikkoja, muistamme itsemme”.

Kuva: Antti Stöckell

Tutustu Antin taiteeseen: rakotuli.wordpress.com

Tapani Tavi

Kirjaan kasvaessa

Satu Aspegren: Hautajaisissa sataa aina. Sininen Jättiläinen 2024.

.. *Mutta jos sinä olet taivaassa, itketkö sinäkin? Minä ainakin itkin. Kyyneleeni hukkuivat sadepisaroihin ja kuvittelin niitä sinun kyyneleiksesi, isä.*

Viisivuotias haluaa tarinan jatkuvan rikkumatta. Aihe on veitsen viiltävä, kerronta lämmin ja läsnä. Teos on saanut kirjan kirjoittajan **Satu Aspegrenin** briljantti yksi yhteen tekstin kanssa sopivan kuvituksen. Kirjaa lukiessa samassa huoneessa lapsena isänsä menettänyt aikuinen kuuntelee, kaipaa ja itkee. Myöhemmin lapsi reagoi kuinka aihe voi sattua. Vielä kuukauden päästä ei haluta palata samaan kirjaan. Se on luettu jo.

Annika Welling: Biegga Tuliketun jäljillä. Sininen Jättiläinen 2023.

ja Biegga ja yöttömän yön salaisuus, Sininen Jättiläinen 2024.

Nuoren huskyn, Bieggan, tarinoissa löytyy lähteviä eri linjoja ja ja hellää kunkin kokiansa myötäistä maagista mystistä syvyyttä. Riihimäkeläisen kirjailija **Annika Wellingin** kohtalaisen pitkät urheen Bieggan matkat kestävät kumpikin useampanakin iltasatuhetken jaettuna. Lasta koskettava tarinaa avartava kuvitus, *Biegga Tuliketun jäljillä* – **Aino Kännö** ja *Biegga ja yöttömän yön salaisuus* – **Miia Taivalkoski**, pehmentää iltakuuntelulla ja -katselulla ne jännittävimmät hetket. Erityisen huomion saa kirjojen onnistunut luontainen graafinen toteutus kummankin teoksen kuvittajan luomana.

2020-luvulla aloittanut arktisia tarinoita julkaiseva rovaniemeläinen Sininen Jättiläinen täydentää isolla osuudellaan huikeassa nousussa olevaa lappilaista lastenkirja-genreä!

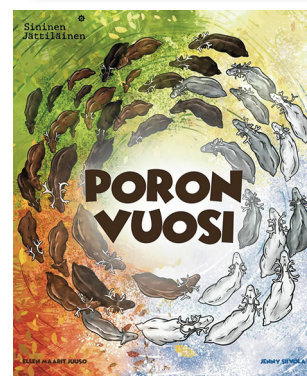

Jenny Siivola: Poron vuosi. Sininen jättiläinen 2024.

HELMIKUU // “Tuntuuko koparoissa pakkasen mahti?” / kysyy pakkanen kun alle neljäkymmenen valahti. / Hangessa torkkuivat toverit, yksi hirvas unta vahti //

“Ei tunnu missään!” hän karjahti / “eikä se ole mikään mysteeri: / on karvani ontto ja jaloissani lämmityssysteemi, / tässä voin seisoa kuin toteemi.”

Ellen Maarit Juuson isojen ja pienten sydämet sulattava kuvitus käy **Jenny Siivolan** loruin läpi tämän Fennoskandiassa elävän puolivillin kotieläimen vuoden kaikki kuukaudet. Kirjan etukannen kulmassa on suositusikä 0–99 ja se sisältää poron elämästä paljon prinssiipitietoa. Kirjaa voi siten pitää myös pienenä porotietokirjana aivan aikuisellekin.

Päivi Ekdahl: Avaruuden pienin tähti. Momentum 2024

Koputus öisen autiotuvan pieneen ikkunaan. Heikko, mutta riittävän vahva, että tarinassa perheen vaellusretki karkaa lasten osalta aivan huimiin sfääreihin. Vanhemmat kun ovat kuin rokotettuja Lapin lumolta. “Edes sormenpään tullut haava ei aikuista juuri hetkauta. Niin turtuneita aikuiset ovat.”

Rovaniemeläisen **Päivi Ekdahlin** esikoisteos *Avaruuden pienin tähti* sisältää lasten supervoimaa että vanhemmatkin ymmärtäisivät. **Mari Kopteffin** kuvitus tukee, harvinaisesti, ei yhtään vallaten, lastenkirjojen joukossa vahvoista teemoista mieleen jäävää teosta.

Hilkka Asukas: Kesätennareissa. Omakustanne 2024.

Kuka on Eemeli Ketarainen? Millä yllättää Adalmiina lomailevat lapset Taiteilija Henriksonin ateljeessa? Oululainen Lapin kirjallisuusseuran jäsen **Hilkka Asukas** on kirjoittanut, kuvittanut ja sanoittanut laulut valtaisan elävään kertomukseen. *Kesätennareissa*-kirjaa voi suositella ikäluokkaan 5–12 vuotiaat, mieluummin kuitenkin alakoululaisille. Tähän erittäin suomalaisen perheellisten kesämökkimatkakuvaukseen voinee hyvin mielin odottaa jatkoa.

Tittamari Marttinen: Tuisku ja valkoisen poron tapaus. Kustannus-Mäkelä 2024.

Kuten luvataan takakannessa se pitää: Lumitähden lomakylässä ei aika käy koskaan pitkäksi. Perinteinen lastentarinan kaari täyttää taitavasti taivaan sopivine yllätyksineen, jopa yllätykseen yllätyksen sisällä, aarteena aarteessa. Kun kerrotaan kaikki, eikä yli, teksti on ilmavaa. Rakkaus lempeyteen näkyy.

Tiina Konttilan paljon kertova kuvitus henkilöineen ja eläinhahmoineen sykkii tapahtumien kulussa.

Tittamari Marttinen: Bonussisko ja ikäväpallo. Kustannus-Mäkelä 2024.

Ensimmäinen osa *Bonussisko* sai vuonna 2021 Uusperheteko-palkinnon. Bonussisko-sarjan kolmannessa osassa *Bonussisko ja ikäväpallo* uusperheen vanhemmat ovat lähdössä kaksin pikku matkalle viikonlopuksi. Huolta pitävän kummin kanssa ikäväpallo vatsassa voi silti viettää iloisen ja touhukkaan päivän.

Johanna Ilanderin kuvitus on kuin vettä vaan, niin itsestään selvää ja tekstiin orientoitunutta, että ihmetellä saattaa. Tämän lukemista yli ikäpolvien uskaltaa suositella myös sille aremmalle isovanhemmalle.

Lähetä Lapista kertova tai lappilaisen tekijän kirjoittama kuluvana tai edellisenä vuonna julkaistu lastenkirja osoitteella Lapillisen toimitus, Runohuone, Valtatie 44, 99100 Kittilä.

Tapani Tavi

Runon kaira poraa

Pirjo Suvilehto: Nukkuu lintujen kanssa. Atrain & Nord 2025.

Kirjan nimi yltyä suurimpien runokirjanimien joukkoon. Maailmankaikkeus ja keskipiste minusta minuun. Runoilija vie, pihdeissään lukija vikisee. Aika on nyt jossain muualla. Ajastaan on pidettävä kiinni ja toisaalta.. kunnes runo avaa sivulla 74:

... / On selvää, että kirjailijat, muusikot, taiteilijat, runoilijat, / näyttelijät luovat omat illusoriset kokemusmaailmansa, / tarjoavat ne riittävän etäältä vastaanottajista, jotka tyynesti / ajassaan kiinni peräkamareissaan, parvekkeillaan, junien / hyteissä nuokkuessaan / vesien virratessa / kärsien hiljaa, avoinna, odottavat valoa asujaimistoonsa, / ...

Palaan takaisin alkuun. Näinkin saa lyriikkaa lukea. Tähän kirjaan palaa takaisin. Jos on aikaa.

Paula Sankelo: Katoava jää. Warelia 2024

Huippuvuorilla Longyearbynissä asuvan suomalaisen ympäristötutkijan ja runoilijan runsaan kahdenkymmenen vuoden ajalta koottu esikoiskokoelma on runsas! Planeetan pohjoisimmalla paikkakunnalla, jossa on ympärivuotista asutusta, kirjoittaja kertoo elämän olevan, myös omansa, väkivaltaista ja kuluttavaa. Kirjassa runo näyttää valtansa. Yht`aikaa kaikille aisteille ei voi kertoa millään toisella taitteen muodolla. Teksti on jäätä, suurta elämän ehtoa, suojelevaa. Hetkin ilmenevä päiväkirjamaisuus tuoreuttaa toisaalla, toisaalta turvottaa tekstiä.

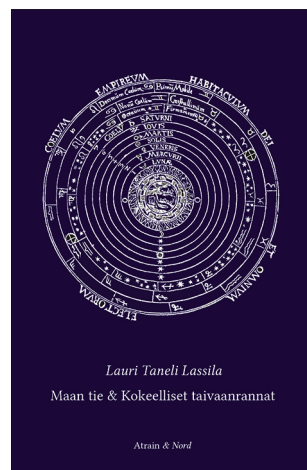
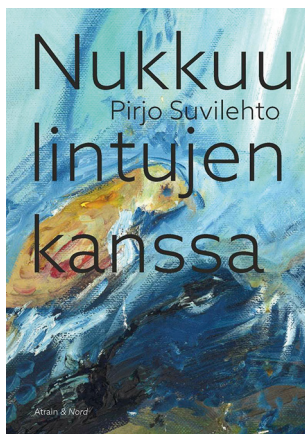
“Uusi jää / puhuu samaa kieltä kuin vanha // lupaa kantaa hylkeiden lapsia / karhujen syödä // toistaa auringon sanoja / meren kuulumattomiin.” S.101

Lauri Taneli Lassila: Maan tie & Kokeelliset taivaanrannat. Atrain & Nord 2025.

Ylevää. Tekstin rauhallisuus tuo varmuutta, sen ääni kertoo ihmisen paikan suhteessa suureen ja kuulaaseen. En äsken uskonut käyttäväni sanaa ylevä enää positiivisen yhteydessä, vaan vain ajatuksen pois kääntämisen, aiheesta pois väsyttämisen kanssa..

Ja sitten tulee Etanaisa ja monta muuta sävyyn sopivaa, sujuvissa säkeissä riemulla yllättävää.

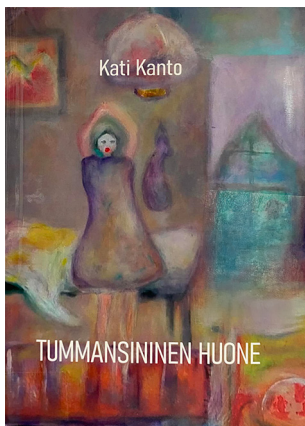
Kaksi ennen julkaisematonta runokirjaa yksissä kansissa? Ensimmäinen luonteva, toinen rakenteellinen & luetteloiiva? Sopii erittäin hyvin.

Kati Kanto: Tummansininen huone. Omakustanne 2024.

Taiteilija **Kati Kannon** hyväntuulisen runokirjassa on kuusi kuvaa hänen vaikuttavista teoksistaan. Niinikään 100 sivua kattava teksti on jaettu sopivasti viiteen kappaleeseen Suomi, Joulujuhla, Eteenpäin, Olipa kerran ja lopuksi runsain Oodi keväälle. Liikutaan elämässä – väliin löyhästi, väliin tiuhaan kuin eletäisi aforismeina. Kirjan kanssa viihtyy.

... metsässä ketun kieli, / mielenkielin, kielinmielin / pieni lintu, uunilintu, ryömi minuun tiileski-veen, / tippukiviluolassa myrskyn jälkeen // vahvistan itseäni saunan hämärässä

Sari Hakko: Kaunista katseltavaa. Kulttuuritarha 2024.

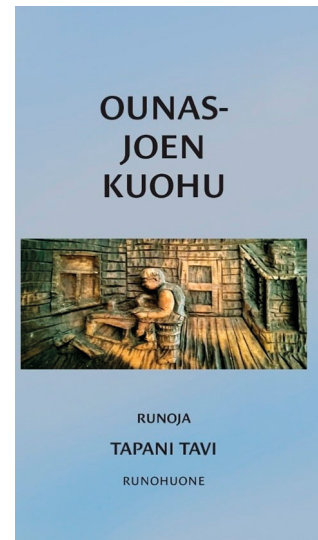
... Kuka rakastaisi minua? / Kuka ajan poikki vuokseni matkustaisi, / kurkottaisi syliini? // Kuka minua rakastaisi?

Kirjastoalan ammattilaisena-kin vaikuttanutta runoilijaa ei voita välttelemällä. Kolmannessa runokoelmassaan hän istuttaa kuulijapenkkiin itsensä ihmiseksi ajattelevan eikä oululaislähtöisellä selkeällä lauseellaan päästä pois. Eikä toinen pois haluakaan. Runo on tunnustuksellista nyt ja tässä. Mutta tämä on totta: Minä olen päivämäärä. Taas kerran vieras.

Tapani Tavi: Ounasjoen kuohu. Runohuone 2024.

Hyöky tunturien pisaroita on käden ulottuvilla. Jänkä lompsii veden viertä. Joki virtaa mielessä. Suomen idästä pohjoiseen reilu vuosikymmen sitten muuttanut runon pitkän reitin gondolieeri kertoo miehestä miehelle ja naiselle, joka miehestä lukee. Herra Tududin kalotin matka -teoksella vuonna 2023 aloitettu Kalotti-runokirjasarja on saanut toisen, arjen rikkauksissa loitsivan, itsenäisen osan.

LAPIN 18.–22.11.2025. ROVANIEMI
KIRJALLISUUS-
FESTARIT

Merkitse jo kalenteriisi 18.–22.11.2025

Löydä sisäiset aarteesi
kuunneltavien
Sanasukellus-harjoitusten avulla

TÄHTITEKSTI
tahtiteksti.fi/kuuntele-ja-kirjoita

Satu aarteesta

Illalla isä ja äiti tulivat hyvin myöhään töistä. Isä kysyi, onko läksyt tehty ja äiti jatkoi, entä onhan iltapala syöty ja hampaat pesty. Vastasin kyllä ja menin vuoteeseen. Mietin, että tätäkö elämäni on? Yksinäisiä iltoja vanhempien ollessa töissä. Onnekseni minulla on kuitenkin Lumi. Luokkakaverini, joka tänäänkin pääsi koulun jälkeen tulemaan meille. Vanhempani ovat tosi kiireisiä, vaikka vastahan he aloittivat uudessa työssä. Mikään ei olekaan muuttunut, vaikka uuden työn myötä vanhempien stressin piti helpottaa. Nukahdin levottomaan uneen.

Heräsin. Oli tosi hiljaista, aivan liian hiljaista. Nousin ylös sängystä ja kävelin alakertaan. Oli nälkä. En nähnyt äitiä enkä isää keittiössä. Ovatkohan he vielä nukkumassa, tuumin. Kauhukseni huomasin, etteivät he olleetkaan sängyssä. Kuulin takaani oudon äänen. Minä näin, kun heidät kaapattiin, sanoi mysteeriääni. Käännyin ja huomasin puhujan olevan kissa. Eihän minulla ole puhuvaa kissaa! Säikähdin, kun valkoinen kissa, joka muistutti parasta ystävääni Lumia, tuijotti minua suurilla silmillään. Ku-kuka sinä o-oo-olet, änkytän. Kissa alkoi puhumaan: Heidät vietiin jonnekin... hmm... mikä se olikaan... napaan. Kissa hypähti liikkeelle ja nopeasti suuntasi kohti ulko-ovea. Eih! Odota, minulla on vielä kysyttävää, mutta kissa ei odottanut vaan loikki kohti tunteita. Lähdin juoksemaan mysteerikissan perään, minulla oli paljon kysymyksiä, mutta vain vähän vastauksia. Missä vanhempani ovat huusin, mutta kissa loikki eteenpäin kuuntelematta.

Olen juossut kissan perässä jo toista tuntia. Olen erehtynyt monta kertaa näkemään kissan, mutta aina hukannut sen. Nyt kissa on suoraan edessäni pysähtyneenä, katse nauliintuneena pieneen kylään. Kyltissä kylän reunamilla luki napapiirin kylä. Kylän raitilla näin juoksentelevan ruskeakarvaisen koiran, jolla oli

VAROITUS! *Tarina sisältää ilkeän koiran, kiltin kissan, hämmäntäviä hetkiä ja paljon hauskaa. Lukeminen omalla vastuulla.*

musta läikkä selässä niin kuin vanhempien pomon takissa. Koira huomasi meidät ja tuli luoksemme. Se näytti säikähtäneeltä. Mitä te täällä teette, koira, joka esittäytyi Remutchkaksi, kysyi. Kissa, joka muistutti Lumia, sanoi: etsimme tämän tytön vanhempia. Remutchka sanoi: Tiedän missä he ovat, tulkaa, niin näytän teille. Minä ja kissa seurasimme Remutchkaa. Hän johdatti meidät yhden talon luokse. Talo oli ankean näköinen. Menimme sisään. Talo oli tyhjä ja sen lattiaa pitkin juoksenteli rottia. Rotat juoksivat seinässä olevasta reiästä, joka näytti mielenkiintoiselta. Kumarruin reiän suulle ja yhtäkkiä tunsin, että minua tönäistiin. Horjahdin ja tipahdin kolon pohjalle, joka oli yllättävän iso. Hetken päästä päälleni tipahti kissa. Remutchkan pää näkyi yläpuolellani olevasta reiästä. Se virnuili meille. Pääsittekö perille, Remutchka huusi huvittuneena.

Onko täällä ketään...Ketään..Ketään...tään...tään Huusin hädissäni. Kultaseni, mitä sinä täällä teet, kuulin äitini sanovan. Lähdin äänen perään. Näin kulman takana äidin ja isän. Heidän kätensä oli sidotut ja silmät oli peitetty liinalla. Avasin heidän kätensä köysistä ja irrotin silmäliinat. Halasin vanhempiani ja heräsin.

Olipa outo uni, mietin ja nousin vuoteesta. Huomasin puhelimeni vilkkuvan viestiä. Lumi kysyi, onko kaikki hyvin? Viestissä hän kertoi nähneensä tosi outoa unta. Hän kertoi unessa nähneensä Remuchka nimisen koiran. Samassa tajusin, että minulla oli useampi aarre kuin olin tajunnutkaan. Menin katsomaan vanhempiani heidän makuuhuoneeseensa. Siellä he olivat ja äidin tuhistessa ja isän kuorsatessa huokaisin helpotuksesta. Siinä he olivat, tärkeimmät aarteeni. Tuollaisia unia sitä näkee, kun ajattelee syvällisiä asioita ennen nukkumaan menoa.

Tarinaa kirjoittaessa ei ole vahingoitettu eläimiä, ja eläinten nimet ovat keksittyjä identiteettien suojaamiseksi.

Kirjoittaneet Lapin kirjallisuusseuran kirjoituskerholaiset

Iida Pihavainio ja Eevi Poikajärvi

avustajinaan Jenni Myllykoski ja Marko Pihavainio

Avaamaton aarre

Aurinkoisen kesäpäivän innoittamana könyän tosi kapeita portaita omakotitalon vintille. Pysähdyn puolivälissä. Portaiden alaosassa kuuluu kehotus: ”Nousaha vain ylemäs, kyllä se sielä on.” Jatkan kapuamista. Seisahdan tasanteelle totuttaakseni silmät hämärään. Välikatolla on aaltoileva kerros ruskehtavaa sahanmuhaa yläpohjan eristeenä. Pyykkinaru vyyhdeksi kerittynä roikkuu ruosteisessa naulassa kattotuolissa savupiipun liepeillä. Laudanpätkiä seinustalla. Tähyilen. Katse kiertää pitkin ja poikin ison ullakon lattia- ja seinäpintoja. Huudahdan: ”Ei täällä näy juuri muuta kuin sahanmuhaa.” Uusi ohje: ”Menephäs tänne talon pohojaspäähän, sielä sen pitäs olla.”

Kiepsahdan kontalleni varoen lyömästä päätäni kattotuoliin. Hikoan kontatessani sahanmuhien seassa. Silmäilen eteen ja sivuille. Pitäisihän minun nähdä, kun optikkokin sanoi paripuolisilmistäni: ”Sinusta olisi tullut hyvä intiaani, kun näet toisella silmälläsi ampuu kauas haukkaa ja toisella keittää lähellä puuroa.” Mutta ei, verkkokalvoille ei ilmaannu kiinnostavaa. Etenen harapoiden päätyyn muhista kasautuneen kohouman lähelle. Tarkennan katsettani. Metallinpala pilkottaa muhien seassa seinäraon valonkajossa. Harmi, kun ei ole maskia enkä tullut vetäneeksi käsineitä käsiin. Arvaako sitä paljain käsin mennä räpläämään? Ties, vaikka saa myyräkuumeen. Uteliaisuus voittaa. Liikautan metallipalaa. ”Täällä kiiluu kirkas metallinpala kiinni jossakin mustassa,” hihkasen. Kopostelen löydöstä. Ikivanha musta hapertunut matkalaukku nurkkiin kiinnitettyine metallisuojuineen muljahtaa eteeni. Olikohan tämä kätkö? Nostan laukkaa, varistelen sen päältä sahanpuruja. En uskalla avata, hajoaa vielä. Kontaten vedän laukkaa kahvasta rinnallani kohti lähtöpistettä. Mielessä kihelmöi. Istun portaiden yläpäähän. Pitelen kaksin käsin laukusta. Näytän sitä serkulleni: ”Tätäkö sinä tarkoittit?” ”Juuri sitä. Kyllä mie oikein muistin sen olhen sielä pohojaspääsä”, kuuluu iloinen vastaus.

Laskeudun jyrkät raput alas varovasti aarretta suojaten. Istumme vieretysten ulkoportaille. Pyyhkäisen hikeä otsalta. Aurinko häikäisee silmiä. Suu leveilee korviin kysyessäni: ”Mitäs nyt?” Vieruskaveri taputtaa olalleni. ”Sie saat tämän ihan ikiomaksi. Täsä on meän yli satavuotisia paragraafia, joista sie siinä omasa kirijotushommasas varmhän hyövyt. Piäthän tästä huolen.”

Halaan lahjoittajaa, kiitän ja lupaan pitää aarteestani huolen. Lähdän sydän pamppaillen avaamaton aarre sylissäni etsikkomatkoille sukujuuriini.

Anneli Laine

Kirsi Karhu
Jätkänkynttilä (2024)

Yhdistelmä
pehmodekkaria ja
pohjoista tummuutta.

20 €
kirsikarhu3@gmail.com
Myynnissä myös
verkkokirjakaupoissa.

Tuula Saraniemi
Huutoja (2024)
Kokoelma runoja.

Onko tällaisia
järjestäytyneitä
järjettömyyksiä
muuallakin?

20 €
tuulasaraniemi@gmail.com

Lapin kirjallisuusfestarit löysi paikkansa

Lapin kirjallisuusseura ry on järjestänyt jokavuotista, marraskuista kirjallisuustapahtumaa vuodesta 1997. Tapahtuma järjestettiin *Tekijöiden päivä* -nimellä vuoteen 2022 asti. Tapahtuman ytimenä ovat alusta asti olleet lappilaisten tai Lappiin tavalta tai toisella liittyvien kirjailijoiden haastattelut ja seuran jäsenten teosten esittelyt.

Vuonna 2023 seura päätti muuttaa tapahtuman nimen *Lapin kirjallisuusfestareiksi* ja kutsua mukaan yhteistyökumppaneita niin, että ohjelmaan saatiin laajempi tarjonta kirjallisuuteen liittyviä tapahtumia useamman päivän ajalle.

Lappi tarvitsee oman kirjallisuustapahtumansa

Festarit toteutettiin toisen kerran 19.–23.11.2024. Viikon aikana järjestettiin seitsemän eri tilaisuutta. Festarit huipentuivat päätapahtumaan Lyseonpuiston lukiolla. Kirjojen joulumyyjäiset ja kirjailijahaastattelut houkuttelivat paikalle arviolta noin 300 vierasta. Ohjelmassa oli myös lasten Satusiipi ja kirjoittamisen työpajoja.

Tapahtuman laajentaminen on ollut oikea askel. Lappiin on selvästi kaivattu omaa kirjallisuus-

tapahtumaa ja yhteistyökumppanitkin ovat lähteneet innolla mukaan.

Yhteistyön voimaa

Lapin kirjallisuusfestarit on yhteistyötapahtuma, jonka tuottamiseen osallistuvat useat kirjallisuuteen kirjallisuuteen, sanataiteeseen ja muihin taiteenaloihin liittyvät toimijat. Lapin kirjallisuusseuran tehtävänä on koordinoida kokonaisuus, viestittää ja markkinoida sitä ja toteuttaa lauantainen päätapahtuma.

Vuonna 2024 yhteistyökumppaneita olivat muun muassa Rovaniemen kaupunginkirjasto, Lapin tietokirjailijat, Sanaseura ja Taiteen edistämiskeskus. SKR:n Lapin rahaston ja hama-hankkeen avustuksen turvin saatoimme käyttää enemmän resursseja esiintyjien palkkioihin ja markkinointiin. Lapin Kansa ja Pohjolan Osuuspankki olivat mukana toteuttamassa lukukilpailua.

Seuraavan kerran Lapin kirjallisuusfestarit pidetään marraskuussa 2025 ja päätapahtuma on jälleen Lyseonpuiston lukiolla lauantaina 22.11.2025.

Lyseonpuiston aulassa kävi kuhina.

Niki-Sebasti Saarinen ja Tuomas Toivainen.

Yleisöä kuuntelemassa kirjailijahaastatteluita.

”Että meiän kylälläkin tämmöstä!”

Tarinakaira-hankkeen päättyminen jätti jälkeensä ilon ja haikeuden. Olisipa meillä aina vastaavat resurssit lappilaisen kirjallisuuden ja kirjoittamisen edistämiseksi.

Taiteen edistämiskeskus myönsi kesäkuussa 2023 Lapin kirjallisuusseuralle ns. hama-rahoitusta 52000 euroa kirjallisuuteen liittyvien tilaisuuksien ja kurssien toteuttamiseen.

Hama-rahoitus oli harvaan asutun maaseudun kulttuuritoiminnan tukemiseksi tarkoitettu avustus. Lapin kirjallisuusseura oli viimeisiä onnekkaita, jotka hama-avustusta saivat, sillä nykyinen hallitus päätti lopettaa rahoituksen. Taike jakoi vuosina 2022–2023 tätä maa- ja metsätalousministeriön koordinoimaa rahoitusta yhteensä 5,3 miljoonaa euroa 162 eri hankkeelle. Avustuksilla tuettiin monipuolisia yhteisöllisiä taidehankkeita ja työllistettiin taiteen ja kulttuurin ammattilaisia kasvukeskusten ulkopuolella.

Järjestimme hama-hankkeen resursseilla 30 tilaisuutta eri puolilla Lappia. Tilaisuuksiin ja koulutuksiin osallistui noin 800 ihmistä. Esiintyjinä ja kouluttajina oli 22 eri taiteilijaa.

Kirjallisuuden ystävät ympäri maakuntaa, kyläyhdistysten aktiivit, kirjastonhoitajat ja kulttuurisihteerit olivat ilahduttavasti mukana järjestämässä tiloja ja kahvituksia, ja auttoivat myös tilaisuuksien markkinomisessa. Mukaan lähtivät myös useat kyläyhdistykset ja -seurat. Olipa Lapin kullankaivajien seurakin mukana järjestämässä lukupiiriä Lemmenjoen erämaahan.

Tarinakaira-hankkeen myötä Lapin kirjallisuusseura sai runsaasti näkyvyyttä ja uusia yhteistyökumppaneita. Myös seuran jäsenmäärä kasvoi ennätystahtia, vuoden 2024 aikana seuraan liittyi 55 uutta jäsentä.

Paras palaute tuli, kun erään tilaisuuden jälkeen vanhempi rouva tuli kyneleet silmissään kiittämään, että ”meiän kylälläki saatiin tämmöstä kokea!”

Minna Kurttila, hankkeen koordinaattori

Kuvat ylhäältä alas ja oikealle

Juha Hurmeen lukupiiri Pallaksella

Matti Ristinen vieraili Karesuvannon koululla

Kirjoitusretriitti Vuojärvellä

Jonna Pulkkinen ja Helena Junttila Sodankylän kirjakaupan 100 vuotisjuhlassa

Niillas Holmberg Giellajohka Open Mic -runoklubissa Kaamasessa

Anna Saksman ja Anu Ojala Kolarin kirjastossa

Tarinakaira-tapahtumat 2024

- Sanoittaja-säveltäjä **Janne Rintala** vieraili Enontekiöllä.
- **Juha Hurme** piti Paulaharju-luennon Pallaksella.
- Kirjailija **Tuomo Pirttimaa** ja kirjailija **Anu Kolmonen** vierailivat Sompion kirjastoissa ja Vuotson kylällä.
- Kirjailija **Rosa Liksom** vieraili Inarissa ja Ivalossa.
- **Matti Ristisen** ja **Reijo Kumpulaisen** kiertue *Runolle ruvetaan ja haitari soi* vieraili Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kunnan alueella.
- Sodankylän Luostolla kirjailija **Juhani Karila** opetti viikon verran proosaa ja runoilija **Anja Erämaja** runoutta.
- Kirjailija Juha Hurme piti Paulaharju-luennon Ivalon kirjastossa ja Lemmenjoen kansallispuistossa.
- **Taija Tuomisen** kirjoituskurssi järjestettiin Sallassa, Saijan kylässä.
- Olimme mukana Annikki Kariniemi -seuran 25-vuotisjuhla-seminaarissa Ylitorniolla. Kirjailijat **Pekka Juntti**, **Tapani Niemi** ja **Tapani Tavi** pitivät seminaarissa omat alustuksensa.
- Oulun kirjamesuilla esittelimme lappilaista ja seuran jäsenten kirjoittamaa kirjallisuutta.
- Sodankylän Vuojärvellä kirjoitusreititim emäntänä toimii **Inari Fernández** ja luovan kirjoittamisen opettajana kirjailija **Petra Rautiainen**.
- Runoilija ja runotapahtumajärjestäjä **Harri Hertell** vieraili Kolarissa.
- Sodankylän kirjakaupan 110-vuotisjuhlassa esiintyivät kirjailija **Jonna Pulkkinen**, taiteilija **Helena Junttila**, runoilija **Uni Ojuva**, runoilija **Tiinaliisa Multamäki** sekä Harri Hertell.
- Giellajohka Open Mic -runoklubi Kaamasessa. Illan kutsuvieraana kuultiin runoilija **Niillas Holmbergia**.
- Kirjailija **Anu Ojala** ja äänikirjalukija **Anna Saksman** vierailivat Pellossa, Ylitorniolla ja Kolarissa.

TARINAKAIRA

Kiitos kaikille vierailijoille,
osallistujille,
yhteistyökumppaneille
ja Taikelle!

KUTSU Lapin kirjallisuusseuran kevätkokoukseen

Kokous pidetään perjantai 25.4.2025 klo 18 Rovaniemellä (Rovakatu 5) ja Google Meetissä.

Kaikki jäsenet ovat tervetulleita.

Kevätkokouksessa käsitellään:

- tilinpäätös, vuosikertomus ja toiminnantarkastajan lausunto
- tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen kevätkokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää esityslistaan.

Ilmoittauduthan viimeistään 17.4.2025 sähköpostilla: lapinkirjallisuusseura@gmail.com.

Voit osallistua kokoukseen joko paikan päällä Rovaniemellä tai etänä.

Vapaa kynä -kirjoituspiiri

Kirjoituspiirin ensimmäinen kokoontuminen on Asemakirjastossa to 27.3. klo 18-19. Kirjoituspiirin vetäjänä toimii harrastajakirjoittaja ja sanataideohjaaja **Jenni Grönqvist**.

Kirjoituspiiri on avoin ja ilmainen kaikille kirjoittamisesta kiinnostuneille, niin aloittelijoille kuin pitempään harrastaneillekin. Ilmoittautumista ei tarvita, tule vain paikalle. Mukaan tarvitset kirjoitusvälineet. Kokoontumisia järjestetään noin neljän viikon välein. Lisätiedot: lapinkirjallisuusseura@gmail.com

Sanaseura

Sanaseura järjestää keväälle kaksi sanataide/open mic -iltaa, 10.4. ja 15.4. tuttuun tapaan Musta Kissa -kuppilassa kello 19, kertoo seuran vastaava **Niki-Sebasti Saarinen**. Kirjoituspiirit pidetään Kulttuuriyhdistys Valsan Värinä-galleriassa päivämäärillä 2.4. ja 7.5 alkaen kello 18.

Sanaseura rohkaisee kaikkia taiteen ystäviä kokeilemaan yhdessä kirjoittamista ja esiintymistä ja ilmoittaa ajankohtaisista asioista Sanaseuran Instagramissa ja Facebookissa.

Sodankylän kurssit

Perinteiset Sodankylän kirjoituskurssit järjestetään Sodankylän keskustassa, entisellä Kitisenrannan koululla 2.–6.6.2025. Kurseja on lyhennetty yhdellä päivällä eli kurssiviikko päättyy perjantaina. Opettajina toimivat tänä vuonna **Taija Tuominen**, **Juhani Karila** ja **Jonna Pulkkinen**.

Revontuli-Opisto ottaa ilmoittautumisia vastaan 30.4. asti. Osa kursseista on jo täynnä, mutta jonoonkin kannattaa ilmoittautua. Lue lisää Revontuli-Opiston tai Lapin kirjallisuusseuran verkkosivuilta.

Eräteatteri

Juha Hurmeen vetämä eräteatterikurssi toteutetaan tänä vuonna Pallaksella, Muoniossa, 3.–6.6.2025. Eräteatterikurssi tarkoittaa 12 kurssilaiselle retkeilyä ja teatteriharjoituksia Pallastunturien maisemissa. Kurssin järjestää Muonion kansalaisopisto. Ilmoittaudu viimeistään 13.5. Lue lisää Muonion kansalaisopiston sivuilta.

Lyyriset rakkäolympilaiset! PIHARUNO 2025

Lyyriset rakkäolympilaiset! PIHARUNO järjestetään sunnuntaina 15.6.2025 klo 12–14. Kittilässä kuudetta kertaa pidettävän valtakunnallisen omien tekstien esittämistapahtuman finaali on Runohuoneen sisäpihalla Kittilän keskustassa.

Esittämistapahtuma käydään lukien, lausuen tai laulaen. Tai käyttäen näitä kaikkia tai kahta yhdessä. Rekvisiitan ja akustisten soittimien käyttö on sallittua. Esiintymisaika: max 7 minuuttia. Ei äänentoistomahdollisuutta eikä osallistumismaksua. Raati palkitsee yhden esityksen 200 eurolla.

Esivalinta: Lähetä esityksesi teksti 30.4.2025 mennessä sähköpostilla os. runohuone@gmail.com tai kirjepostitse Runohuone c/o **Tapani Tavi**, Valtatie 44, 99100 Kittilä. Tapahtuman esiintyjät julkaistaan 10. toukokuuta. Esiintyjävalinnassa kiinnitetään huomio persoonallisuuteen ja olympiahengessä runon eri lajeihin.

Järjestäjä Runohuone ry p. 0408463036. instagram.com/runohuone/

Runoköngäs

Runoköngäs järjestetään yhdeksännenten keran 15.–17.8.2025 pe-su klo 13-14 Rovaniemen Wanhojen Markkinoiden yhteydessä. Tapahtuma hakee runoryhmiä ja runoilijoita Lapin kirjallisuusseuran jäsenistöstä esiintymään. Ota yhteyttä Runokönkään lavaisäntään **Makoon** marko.pihavainio@gmail.com. Tunnin päätteeksi joka päivä runoilija **Niki-Sebastin** vetämä open mic.

Lapin kirjallisuusfestarit 2025

Lapin kolmannet kirjallisuusfestarit järjestetään ensi marraskuussa, päätapahtuma on Lyseonpuiston lukiolla lauantaina 22.11.2025. Festareiden suunnittelutyö aloitetaan maaliskuun aikana. Kannattaa seurata Lapin kirjallisuusseuran jäsenkirjeitä ja verkkosivuja ja ilmoittautua mukaan järjestelyihin tai esiintyjäksi (lapinkirjallisuusseura@gmail.com).

Maailma ei anna sinulle aikaa kirjoittaa

SINUN TEHTÄVÄSI ON VARASTAA AIKA TAKAISIN

Maailma ei anna sinulle aikaa kirjoittaa – mutta se kyllä antaa sinulle sähköposteja, aikatauluja, puheluita ja kaikenlaisia turhia kiireitä. Sinun tärkein tehtäväsi on v a r a s t a a aika takaisin.

Kirjoittaminen on ilon, vaivan ja sitkeyden kolmiyhteys. Se on kynän ja mielen vuoropuhelua, joskus armotonta painia, toisinaan kevyttä tanssia sanojen tahdissa.

Ja juuri siksi kirjoittamista pitää harjoitella.

Onko sinulla vartti? Hyvä, ota se. Onko sinulla tunti? Hienoa, sulje ja lukitse ovi. Laita puhelimesi hetimiten lentokonetilaa.

Sitten. Älä mieli, oletko ”tarpeeksi hyvä” tai ”riittävän valmis”. Ei kukaan ole.

Juuri tämän vuoksi on olemassa erilaisia luovan kirjoittamisen ja romaanin kirjoittamisen kursseja. Tarkoitus on, että kurssille tullaan k e s k e n e r ä i s e n ä ja lähdetään vähän valmiimpana. Kuunnellaan, otetaan vastaan palautetta ja sitten kirjoitetaan lisää.

Kursseilla opit paitsi tekniikkaa myös sen, ettei teksti synny tyhjästä – tekstisi syntyy lopulta kaikesta siitä, mitä olet elämäsi aikana nähnyt, kuullut ja kokenut.

Ja juuri siksi sinä voit kirjoittaa.

Palautusosoite:

Lapin Kirjallisuusseura ry
Runohuone
Valtatie 44
99100 KITILÄ

Posti Green

Lapin korkea- koulu- kirjasto

on Lapin korkeakoulujen
yhteinen, kaikille avoin
tieteellinen kirjasto.

Tervetuloa käymään meillä
Rovaniemellä, Kemissä tai
Torniossa!

Tai asioi verkossa: lib.luc.fi

Lapin korkeakoulukonsenssi

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

KIRJASTOSI NETISSÄ

lapinkirjasto.finna.fi

Sompion kirjasto

Sodankylän, Pelkosenniemen
ja Savukosken kirjasto

*Tietoa, taitoa ja viihdettä
kirjastot täynnä*

www.sompionkirjasto.fi

Seuraava Lapillinen
ilmestyy marraskuussa 2025.
Lehden teemana on AALTO.
Lähetä runoja, proosaa tai juttuideoita:
lapillinen@gmail.com

Tiede tutuksi kirjastossa.

TIEDON

PORTAAT

KOLARIN KIRJASTO